

กลวิธีในการต่อรองของตัวละครเอกหญิง

ในการดำเนินชีวิตในสังคมแบบปิตาธิปไตย ผู้หญิงต้องเผชิญกับอำนาจของผู้ชายที่แผ่มาจากอำนาจต่างๆ อาทิ อำนาจทางการเมือง อำนาจทางเศรษฐกิจ สังคมแบบจารีตถือประโยชน์ให้ผู้ชายใช้อำนาจของตนเองครอบงำผู้หญิงให้ตกเป็นรอง พวกเขาต้องพึ่งพาผู้ชายเพื่อความอยู่รอด การเริ่มต้นเรียนรู้ความหมายของผู้หญิงจากพื้นที่ที่ถูกจัดระเบียบภายในบ้านทำให้ผู้หญิงรู้ซึ่งถึงอำนาจของผู้ชายในฐานะหัวหน้าครอบครัว ผู้เป็นลูกเรียนรู้ว่าพ่อสามารถเขียนตีแม่ได้ นอกจากนี้ยังทำโทษลูกๆ ได้โดยปราศจากความผิด ถึงแม้ว่าแม่และลูกต่างได้รับความเจ็บปวดทรมานจากการถูกลงโทษ แต่พวกเขาก็ต้องก้มหน้ายอมรับชะตากรรม จะเห็นได้ว่า อำนาจของผู้ชายเป็นอำนาจที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งได้รับการส่งต่อมาจากระบบโครงสร้างในสังคม โดยมีหลักศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เราจะเห็นว่ากฎของตระกูลถือประโยชน์ให้ผู้ชายเป็นผู้กำหนดความอยู่รอดของผู้หญิง ในนวนิยายเรื่อง *The Bondmaid* เราจะเห็นว่า เมื่อแม่ของห่านถูกพ่อทอดทิ้ง เธอก็ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยลำแข้งของตนเอง ดังนั้นเธอจึงขายห่านให้แก่ตระกูลเพื่อความอยู่รอดของห่านและครอบครัว เนื่องจากเธอเป็นคนไร้การศึกษาและยากจน ส่วนเฟอคอสตัวละครเอกในนวนิยายเรื่อง *Woman at Point Zero* ก็รู้ดีว่าพ่อของเธอเขียนตีแม่เพราะว่าแม่ไม่สามารถเลี้ยงดูลูกชายของเธอให้มีชีวิตอยู่รอดได้ การอาศัยประโยชน์จากบัญญัติของศาสนาอิสลามมาเป็นข้ออ้าง ทำให้พ่อไม่มีความผิดใดๆจากการกระทำของตนเอง มีหน้าซ้ำพ่อยังตอกย้ำอคติทางเพศของตนเองผ่านการเขียนตีภรรยา ในนวนิยายเรื่อง *Nervous Conditions* จะเห็นได้ว่า การปิดกั้นโอกาสทางด้านการศึกษาของแซมบูโดยผู้เป็นพ่อแม่ แล้วถ่ายทอดความรู้ในเรื่องงานของผู้หญิงเข้าไปแทน ทำให้เธอตระหนักรู้ถึงความด้อยค่าในเรื่องเพศสภาพของตนเอง เนื่องจากเธอมองเห็นตัวตนของแม่ในฐานะทาสในบ้านจากบทบาทและหน้าที่ในครอบครัวนั่นเอง

เมื่ออย่างเข้าสู่วัยสาว ห่านได้รับรู้เรื่องราวของสาวใช้ในตระกูลที่ถูกกระทำทารุณและถูกล่วงละเมิดทางเพศจากนายจ้างและพระสงฆ์ ทั้งๆที่เรื่องราวที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ร้ายแรง แต่พวกสาวใช้ก็ไม่สามารถที่จะหาทางแก้ไขหรือป้องกันได้ เนื่องจากพวกเธอเป็นแค่สาวใช้ผู้ต่ำต้อยเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการกดขี่ผู้หญิงในรูปแบบต่างๆอีกด้วย ความโหดร้ายในชีวิตของพวกสาวใช้ก็ไม่แตกต่างไปจากชะตากรรมของเฟอคอส ความยากจนทำให้เธอได้รับความรังเกียจจากสามี เธอถูกสามีของเธอทุบตีทำร้ายจนต้องหนีออกจากบ้านของเขา สามีของเธอก็อาศัยประโยชน์จากศาสนาเขียนตีทำร้ายเธอเหมือนกับแม่ของเธอที่เคยถูกพ่อทำร้าย สำหรับป่าสะใภ้ของแซมบูนั้น ถึงแม้ว่าเธอจะมีฐานะดี มีการศึกษาสูง แต่เธอก็ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของสามี ถูกกดขี่ทางเพศ

เช่นเดียวกัน อำนาจของสามีและอำนาจของตะวันตกซึ่งเป็นอำนาจเบ็ดเสร็จที่มีอยู่ในตัวเขา ในฐานะที่เขาเป็นหัวหน้าครอบครัวและเป็นตัวแทนของตะวันตก ทำให้เธอต้องยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจของเขา ไม่เว้นแม้แต่คนยชาผู้เป็นน้ำสาว นายชาเองก็ถูกพ่อของเธอทำร้ายจนเกือบเอาชีวิตไม่รอด อำนาจทั้งสองยังส่งผลกระทบต่อเธอในขณะที่เธออาศัยอยู่ในบ้านของลุงอีกด้วย

จากประสบการณ์อันเลวร้ายในเรื่องการตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง การถูกกดขี่และล่วงละเมิดทางเพศทั้งของตนเองและของคนรอบข้าง ทำให้ตัวละครเอกหญิงทั้งสามตระหนักถึงความน่ากลัวของอำนาจแบบปิตาธิปไตยและอำนาจของตะวันตก พวกเขาต่างรู้ดีว่า ถ้าหากตนเองปล่อยให้ อำนาจทั้งสองเข้ามาครอบงำโดยที่มิได้ขัดขืน พวกเขาเองก็คงหนีไม่พ้นที่จะต้องเผชิญชะตากรรมเช่นเดียวกับบุคคลรอบข้าง หรือไม่ก็ต้องจมอยู่กับความทุกข์ตลอดไป หนทางเดียวที่จะทำให้ตนเองและกลุ่มผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อเหล่านี้สามารถหลุดพ้นจากอำนาจทั้งสองก็คือ การลุกขึ้นมาต่อสู้โดยอาศัยการต่อรอง พวกเขาสามารถสร้างตัวตนขึ้นมาใหม่ให้กลายเป็นผู้หญิงที่เข้มแข็งและหากวิถีในการถ่วงดุลอำนาจของผู้ชาย ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถหลุดพ้นจากกรอบของอำนาจทั้งสองแต่อย่างน้อยก็เพื่อสภาพที่ดีขึ้นของตนเอง มิใช่ยอมให้ถูกจัดวางในตำแหน่งที่ผู้ชายต้องการหรือตกเป็นฝ่ายถูกกระทำ แม้เพียงในบางโอกาสผู้หญิงอาจจะมีอำนาจเหนือผู้ชายอยู่บ้าง พวกเขาเองก็ตั้งใจว่าโอกาสนั้น เพื่อความอยู่รอดของตนเอง ในเวลาเดียวกันผู้หญิงต้องคิดค้นวิถีในการต่อรองกับอำนาจตะวันตกด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นอำนาจแบบปิตาธิปไตยก็ดีหรืออำนาจตะวันตกก็ดี อำนาจทั้งสองชนิดไม่สามารถหยุดนิ่งอยู่กับที่หรือดำรงอยู่อย่างถาวรได้ มันมีการเลื่อนไหลและกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ความสัมพันธ์เชิงอำนาจจึงสอดแทรกอยู่ในทุกระดับของการดำรงอยู่ทางสังคม ดังนั้นอำนาจจึงสามารถถ่ายโอนจากผู้หนึ่งไปยังอีกผู้หนึ่งได้ อำนาจสามารถถูกลบล้างหรือลดทอนโดยอีกฝ่ายหนึ่งได้¹ จะเห็นได้ว่า ไม่มีใครสามารถผูกขาดอำนาจไว้แต่ผู้เดียวได้ ทุกคนสามารถสร้างอำนาจขึ้นมาได้ทั้งนั้น ขึ้นอยู่กับบริบทและเงื่อนไขต่างๆว่าจะส่งเสริมกันมากน้อยเพียงใด มิเชล ฟูโก้ (Michael Foucault) มองอำนาจในความหมายที่เป็นรูปแบบของการครอบงำและกดบังคับ (subordination) แบบต่างๆ อำนาจเป็นสิ่งที่กระจัดกระจายไหลเวียนเชื่อมโยงเป็นลูกโซ่ในความสัมพันธ์ทางสังคมทุกชนิด และในทุกขณะที่มีชุดของคำพูด เมื่ออำนาจมีอยู่ในทุกที่ดังนั้นจึงไม่มีใครผูกขาดเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวได้ ทุกคนสามารถสร้างอำนาจขึ้นมาเพื่อต่อต้านล้มล้างอำนาจของอีกฝ่ายหนึ่งได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทและเงื่อนไขต่างๆ² ดังนั้นผู้หญิงจึงสามารถสร้าง

¹ สายพิณ สุพุทธมงคล, *ถูกกับคน: อำนาจและการต่อต้านขัดขืน* (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543), หน้า 7-8.

² อานันท์ กาญจนพันธุ์, *วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน: พลวัตและศักยภาพของชุมชนในการพัฒนา* (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544), หน้า 114-115.

อำนาจของตนเองขึ้นมาเพื่อต่อรองกับอำนาจของผู้ชายได้โดยอาศัยกลวิธีต่างๆ ในการต่อรองกับอำนาจทั้งสองจะต้องอาศัยกลวิธีที่หลากหลายและเหมาะสม ซึ่งมีทั้งแบบโจ่งแจ้งและซ่อนเร้น

นอกจากประเด็นเรื่องการกดขี่ผู้หญิงที่เกิดจากอำนาจแบบชายเป็นใหญ่และอำนาจของตะวันตกแล้ว ยังมีประเด็นเรื่องการกดขี่ผู้หญิงที่เกิดจากอำนาจของผู้หญิงด้วยกันเองอีกด้วย อย่างไรก็ตาม อำนาจนี้ยังคงดำรงอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชาย รวมทั้งอำนาจของตะวันตกที่กดทับร่วมกันอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้นในบทนี้ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์การต่อรองของตัวละครฝ่ายหญิงผ่านอำนาจแบบชายเป็นใหญ่ อำนาจของตะวันตก และอำนาจของผู้หญิงด้วยกันเอง

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เราสามารถพิจารณาการต่อรองอำนาจของตัวละครได้ในนวนิยายทั้งสามเรื่องคือ *The Bondmaid Woman at Point Zero* และ *Nervous Conditions* และจากการวิเคราะห์ในประเด็นนี้เราสามารถแบ่งการต่อรองที่ปรากฏในตัวบทออกเป็น 2 ระดับคือ การต่อรองแบบปัจเจกบุคคล และการต่อรองในระดับชุมชน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ระดับปัจเจกบุคคล

5.1.1 การใช้คำพูดและการนิ่งเงียบ

ในสังคมที่เน้นความเป็นใหญ่ของผู้ชาย สถานะของผู้หญิงจะถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าต้อง “ไม่มีปากมีเสียง” จากคำกล่าวนี้ทำให้มองเห็นได้ว่า เสียงคืออำนาจ³ ถึงแม้ว่าผู้หญิงจะมีปากและสามารถเปล่งเสียงได้เช่นเดียวกับผู้ชาย แต่สังคมก็พยายามปิดกั้นโอกาสในการใช้เสียงของผู้หญิง อย่างไรก็ตาม การใช้เสียงอย่างหนึ่ง ในขณะที่การนิ่งเงียบคือการเก็บเสียงของตัวเอง ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์ กล่าวว่า คำพูดยังเป็นรูปแบบหนึ่งของอำนาจอันทรงประสิทธิภาพอีกด้วย มนุษย์สามารถใช้คำพูดและความเงียบ (รูปแบบหนึ่งของการพูด) เพื่อบังคับ กำราบ และสยบผู้อื่น ขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องมือเพื่อขัดขืน แข็งข้อ และต่อต้านผู้มีอำนาจได้เช่นเดียวกัน⁴ คำกล่าวของชูศักดิ์ทำให้เรามองเห็นถึงการสร้างอำนาจของผู้หญิงโดยการใช้เสียงผ่านการพูดและการนิ่งเงียบของตัวละครในนวนิยายเรื่อง *The Bondmaid Woman at Point Zero* และ *Nervous Conditions* คำพูดของตัวละครในนวนิยายทั้งสามเรื่องสามารถสร้างความรู้สึกต่างๆ ให้เกิดขึ้นแก่ตัวละครตัวอื่นๆ ได้ อาทิ ความสุข ความเศร้า ความโกรธ หรือแม้แต่ความโมโห เราจะเห็นว่า อำนาจของคำพูด

³ ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์, *เชิงอรรถวัฒนธรรม* (กรุงเทพมหานคร: มติชน, 2539), หน้า 33.

⁴ ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์, *อ่านไม่เอาเรื่อง* (กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545), หน้า 117.

ที่เกิดจากเสียงมีอิทธิพลต่อการสร้างอารมณ์แก่ผู้ฟัง ดังนั้นการพูดในสิ่งที่ไม่ควรพูดอาจนำความวิบัติมาสู่ตัวผู้พูดได้ ในขณะที่เดียวกันการนิ่งเฉยโดยไม่ประกาศพูดหรือไม่พูดตอบโต้ของตัวละคร ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งพยายามที่จะให้ฝ่ายตรงข้ามอ้าปากพูด จะทำให้ผู้ที่กำลังรอคอยฟังคำพูดที่โต้ตอบอย่างใจจดใจจ่อเกิดความโมโหและคับแค้นใจ เพราะตนเองไม่สามารถบังคับให้ตัวละครฝ่ายตรงข้ามพูดได้ เมื่อเป็นเช่นนี้การนิ่งเงียบของตัวละครจึงเป็นการสร้างอำนาจรูปแบบหนึ่งที่สามารถทำให้ตัวละครที่เป็นคู่ปรปักษ์เกิดอารมณ์โกรธจนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

ในนวนิยายเรื่อง *The Bondmaid* เราจะเห็นว่า ในวัยเด็กห่านซึ่งเป็นตัวละครเอกใช้คำพูดของตนเองที่มั่งคั่งจิตใจของโชยินผู้เป็นหัวหน้าคนรับใช้ให้เกิดความรู้สึกเจ็บแค้นและชอกช้ำใจ โชยินฝังใจกับคำพูดของห่านและผูกใจเจ็บมาโดยตลอด หลังจากที่ห่านถูกขายให้มาอยู่ในตระกูลลูใหม่ ๆ โชยินนึกเวทนาห่าน ประกอบกับตนเองมิได้แต่งงาน ดังนั้นจึงหวังว่าในบั้นปลายของชีวิตจะมีใครสักคนคอยดูแลปรนนิบัติตนเอง ดังนั้นเธอจึงปรึกษากับย่าของนายน้อยยูเพื่อขอรับห่านเป็นลูกบุญธรรม ย่าของนายน้อยยูก็อนุญาต โชยินจึงจัดเตรียมสิ่งของสำหรับทำพิธีรับห่านเป็นลูกบุญธรรมของตนตามธรรมเนียมของวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมที่ถือปฏิบัติกัน โดยให้ผู้ที่จะเป็นลูกบุญธรรมยกถาดใส่น้ำขามาชำระวะเธอ เมื่อห่านรู้เรื่องนี้เธอก็ทำการต่อต้านโชยินโดยการผลักถาดน้ำชาให้หล่นลงพื้นเพื่อปฏิเสธการยอมรับโชยิน มีหน้าจ้ำเขย่งพูดจากับโชยินด้วยคำพูดที่สร้างความเจ็บแค้นให้แก่โชยิน จนกระทั่งกลายเป็นการผูกใจเจ็บและตั้งตัวเป็นศัตรูกับห่าน “*I will never be Choyin's daughter. Choyin is not fit to be my mother.*”⁵

คำพูดของห่านที่มั่งคั่งจิตใจของโชยินเนื่องจากห่านมองเห็นว่า โชยินเป็นตัวการที่ทำให้เธอต้องตัดขาดความสัมพันธ์กับแม่ เนื่องจากโชยินเป็นตัวตั้งตัวตีในการซื้อเธอมาจากแม่ ที่สำคัญคือโชยินมีส่วนทำให้เธอต้องกลายเป็นคนรับใช้ ซึ่งมีผลทำให้เธอมีสภาพชีวิตที่เปลี่ยนไป แต่เดิมห่านมีสถานภาพเป็นลูกสาวของแม่ เธอมีความสุขตามอัธยาศัย มีอิสระเสรีที่จะทำอะไรก็ได้โดยไม่ต้องถูกคุด่าว่ากล่าว เมื่อมาอยู่ในตระกูลลู โชยินเป็นผู้ออกคำสั่งให้สาวใช้ทำงานตามที่ตนเองเป็นผู้กำหนด ยิ่งไปกว่านั้น ในวันแรกที่เธอก้าวเข้ามาอยู่ที่นี่ โชยินยังไม่สนใจเธอ เมื่อเธอร้องให้คร่ำครวญคิดถึงแม่ แต่กลับลงโทษเธอโดยทิ้งให้เธออยู่ตามลำพังคนเดียว ความผูกใจเจ็บที่เธอมีต่อโชยินทำให้เธอจำฝังใจ ดังนั้นเธอจึงปฏิเสธโชยิน นอกจากนี้ความรู้สึกของห่านที่ถูกแม่ทอดทิ้งและหลอกลวง ทำให้เธอโกรธเกลียดแม่ของตนเอง เมื่อโชยินมาตอกย้ำความรู้สึกของเธอ โดยการเสนอตัวเป็นแม่บุญธรรม เธอจึงไม่สามารถที่จะยอมรับโชยินเป็นแม่บุญธรรมได้

⁵ Catherine Lim, *The Bondmaid*, (New York: Warner Books, 1995), p. 89

นอกเหนือจากโชชินที่เป็นผู้มีอำนาจในตระกูลในฐานะหัวหน้าคนรับใช้แล้ว ชูก็เป็นสาวใช้ที่ในตระกูลอีกคนหนึ่งที่มีอำนาจในตระกูลเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าเธอจะเป็นเพียงสาวใช้ตัวเล็กๆ แต่เธอก็สามารถทำให้ย่าของนายน้อยรู้สึกเกรงใจเธอ เพราะเธอเป็นผู้ที่ดูแลปฐทวดของนายน้อย การที่นายจ้างจะยินยอมให้ใครสักคนทำหน้าที่ดูแลปฐทวดของนายน้อยในบ้านนายจ้างคนนั้นจะต้องไว้วางใจคนที่จะมาดูแลบุคคลนั้น ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้มองเห็นได้ว่าคนในตระกูลต่างให้ความสำคัญไว้วางใจและเกรงอกเกรงใจชู

เมื่ออยู่ในบ้านตระกูล หานมีโอกาสรู้การสร้างอำนาจจากคำพูดมาจากชูที่เป็นสาวใช้เช่นเดียวกับเธอ หน้าที่ของชูในตระกูลก็คือดูแลปฐทวดของนายน้อย จนถึงแม้ว่าเธอจะเป็นสาวใช้และปู่ของนายน้อยจะเป็นนายจ้าง แต่เธอก็มีอำนาจในการใช้คำพูดข่มขู่หรือบังคับให้เขาทำตามคำสั่งของเธอ ความกล้าที่จะใช้คำพูดเพื่อบังคับให้เขาอยู่ในโอวาทมาจากความซื่อสัตย์ของเขา ซึ่งในตอนนี้อย่างเปรียบเสมือนทารกคนหนึ่ง และส่วนหนึ่งมาจากความแค้นที่ชูและพี่สาวเคยได้รับการกระทำทารุณและล่วงละเมิดทางเพศของเขามิต่เธอในอดีต

เมื่ออยู่ลับหลังคนในตระกูล ชูมักจะคำปฐทวดอยู่เสมอ คำต่อทอของเธอมิผลต่อจิตใจของปฐทวดจนทำให้เขารู้สึกเสียใจและหลังน้ำตาออกมา นอกจากนี้เธอยังข่มขู่ปฐทวดอยู่บ่อยๆ ครั้งหนึ่งเธอสามารถข่มขู่เขาให้หยุดพฤติกรรมในเรื่องการแอบหนีออกไปนอกบ้านตระกูลได้ หานมักจะไปคลุกคลีอยู่กับชูอยู่บ่อยๆ ความสนิทสนมระหว่างเธอและชูมีขึ้นตั้งแต่เมื่อครั้งหานยังเป็นเด็ก ในบางครั้งเธอก็ช่วยชูดูแลปฐทวด เช่น ช่วยพยุงปฐทวดให้ขึ้นไปนอนบนที่นอน ช่วยป้อนข้าวป้อนน้ำ เป็นต้น วันหนึ่งเมื่อชูพูดจาข่มขู่ปฐทวดต่อหน้าหาน เขาก็แสดงอาการหวาดกลัวชูราวกับเด็กเล็กๆ ที่กลัวแม่ของตนเอง เราจะเห็นได้ว่า คำพูดของชูมีอำนาจพอที่จะสร้างความกลัวให้แก่ปฐทวด

หลังจากที่ชูว่ากล่าวปฐทวดว่าชอบทำตัวซุกซน เธอก็ออกคำสั่งให้เขาไปนอน น้ำเสียงและท่าทางตลอดจนคำพูดของชูมีอำนาจอยู่เหนือจิตใจของปฐทวด เขายอมทำตามที่เธอบอกอย่างว่าง่าย

*"You were naughty, naughty," she scolded and he fixed his eyes on her, like a worried child. "You paid for your naughtiness. Alright, Old One, go back to sleep. We'll wake you up for your bath later. A real good bath."*⁶

⁶ Ibid., p. 139.

คำพูดของสาวใช้อย่างชู่มีอำนาจพอที่จะทำให้นายจ้างอย่างปู้ทวดยอมจำนนต่อคำพูดของเธอ ถึงแม้ว่าในตอนนี้เป็นเพียงแค่คนชราที่มีพฤติกรรมราวกับทารก แต่เธอก็พอใจกับคำพูดของเธอที่สามารถบังคับให้ปู้ทวดยอมทำตามคำสั่งของเธอได้ ความหวาดกลัวของปู้ทวดแสดงให้เห็นถึงการยอมจำนนต่ออำนาจของคำพูดที่เป็นคำขู่ของชู่ คราบไคที่ปู้ทวดยังคงเชื่อฟังคำพูดของเธอ คราบนั้นเธอก็ยังรู้สึกนั่งนอนใจได้ว่าตนเองยังมีอำนาจอยู่ แต่ถ้าหากเมื่อใดที่ปู้ทวดไม่ยอมเชื่อฟังคำพูดของเธอ เมื่อนั้นเธอก็จะพบว่าตนเองไม่มีอำนาจหลงเหลืออยู่อีกต่อไป

นายน้อยวูได้เดินทางไปศึกษาต่อยังต่างประเทศเป็นเวลาหลายปี หลังจากที่เขาสำเร็จการศึกษาแล้ว เขาก็ส่งข่าวให้คนในตระกูลรู้ว่าถึงวันที่ตนเองจะเดินทางกลับมา เมื่อคนในบ้านรู้ว่าว่านายน้อยวูจะเดินทางกลับมาจากต่างประเทศ ทุกคนก็รู้สึกตื่นเต้นกันอย่างมาก รวมทั้งหานด้วย ถึงแม้ว่าเธอจะตื่นเต้นสักเพียงใด แต่เธอก็ไม่แสดงกิริยาอาการใดๆ เพื่อบอกให้คนอื่นรู้ ในขณะที่โปโป้ผู้เป็นสาวใช้คนหนึ่งและเป็นพวกเดียวกับมิสลิตีผู้เป็นคู่หมั้นของนายน้อยวู มีอาการตื่นเต้นและอยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับการกลับมาของนายน้อยวู ดังนั้นเธอจึงเฝ้าปากถามชู่ถึงวันที่นายน้อยวูจะกลับมา

“Popo asked “When?” and Chu smiled and said, “I don’t know,” while her smile said she did know but would not tell.

Information released or withheld conferred an intoxicating sense of power over friend and foe alike.”⁷

การนั่งเฉยของชู่สร้างความหงุดหงิดและโมโหให้แก่โปโป้เป็นอย่างมาก เพราะเธอต้องการที่จะรู้เรื่องนี้ แต่ชู่กลับปฏิเสธที่จะบอกเธอ การนั่งเฉยของชู่ถือว่าการปฏิเสธ ถึงแม้ว่าเธอจะตอบว่า “ไม่รู้” แต่การตอบว่าไม่รู้เหมือนกับการไม่ได้พูดอะไรเลย เพราะมันไม่ได้ช่วยสื่อความหมายใดๆ ในเรื่องข่าวคราวของนายน้อยวู นอกจากความไม่รู้ที่ยังคงมีอยู่ในใจของโปโป้นั่นเอง จะเห็นได้ว่า แท้จริงแล้วชู่รู้เรื่องการกลับมาของนายน้อยวูอย่างดี เพราะเธอเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นที่ไว้วางใจของปู้และย่าของนายน้อยวู ดังนั้นเธอจึงได้รับรู้เรื่องราวนี้มาจากผู้ใหญ่ในตระกูล อีกอย่างหนึ่งชู่เองก็ถือว่าเป็นพวกของหานซึ่งเป็นศัตรูกับมิสลิตี ดังนั้นการที่เธอปฏิเสธว่า “ไม่รู้” ถือว่าเป็นการสร้างอำนาจให้อยู่เหนือฝ่ายตรงข้าม และสามารถทำให้ฝ่ายตรงข้ามเกิดความกอดคั้นในจิตใจ

⁷ Ibid., p. 144-145.

ในเวลาเดียวกัน โชอินผู้เป็นหัวหน้าคนรับใช้ก็ถูกลูกจัดเตรียมบ้านเรือน เพื่อต้อนรับการกลับมาของนายน้อยอย่างเต็มที่ เธอออกคำสั่งให้สาวใช้ในตระกูลช่วยกันทำความสะอาดบริเวณบ้านและห้องนอนของนายน้อย สำหรับหานนั้นเธอจงใจให้หานเข้าไปทำความสะอาดในห้องนอนของนายน้อย ในขณะที่หานกำลังทำความสะอาดอยู่ เธอก็พูดถึงนายน้อยเพื่อให้หานเกิดความสนใจในเวลาเดียวกันเธอก็สั่งเกณฑ์ทางของหานไปด้วย

“Choyin said the next day, “What are you doing this afternoon?” by way of getting her help to clean and get ready the young master’s rooms. The same sense of power felt by keepers of portentous knowledge kept Choyin tight-lipped as she supervised the cleaning of floors, ..., and watched, from the corner of her eye, for any signs of curiosity or interest in the girl, that she could spin into a greater demonstration of this power.

But Han did not ask.”⁸

โชอินรู้สึกผิดหวังเป็นอย่างมากที่หานไม่คิดกับดักของเธอ นอกจากนี้เธอยังรู้สึกโมโหที่หานไม่ยอมตกอยู่ในอำนาจของเธอ แทนที่หานจะแสดงอาการสนใจหรือปลั่งผลอพูดอะไรออกมาบ้างเพื่อแสดงถึงความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับการกลับมาของนายน้อย แต่หานก็เก็บอารมณ์ของเธอได้อย่างดี การนิ่งเงียบโดยไม่แสดงอาการใดๆ ทำให้โชอินคับแค้นใจ จะเห็นได้ว่า ผู้ที่ตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบกลับกลายเป็นโชอินเสียเอง อำนาจที่เกิดจากการนิ่งเงียบของหานกลายเป็นอาวุธที่คมแทงจิตใจของโชอินให้เกิดความรู้สึกโกรธและคับแค้นใจ เพราะโชอินเตรียมที่จะปฏิเสธว่าตนเองไม่รู้เรื่องราวเกี่ยวกับการกลับมาของนายน้อย ถ้าหากว่าหานเอ่ยปากถามเธอนั่นเอง

หานและมิสลิตีต่างเป็นศัตรูคู่อาฆาตกัน โดยมีสาเหตุมาจากการแย่งชิงผู้ชายคนเดียวกันคือนายน้อย ตั้งแต่วัยเด็กหานและนายน้อยต่างมีความผูกพันต่อกัน เพราะนายน้อยคือบุคคลแรกที่แสดงท่าทีเป็นมิตรต่อเธอนับตั้งแต่เธอถูกขายให้แก่ตระกูล ความหวังใฝ่ฝันที่นายน้อยมีต่อเธอทำให้เธอรักเขา นายน้อยเองก็เช่นเดียวกัน สำหรับมิสลิตีนั้นเธอเป็นผู้หญิงที่นายน้อยมิได้รักใคร่ใดสักเท่าใดนัก เพราะเธอมีนิสัยขี้อิจฉาริษยาและจ้องที่จะทำร้ายหานเสมอมา มิสลิตีเริ่มก้าวเข้ามาในตระกูลในฐานะภรรยาของนายน้อยในอนาคต ตระกูลและตระกูลข้างซึ่งเป็นตระกูลของมิสลิตี

⁸ Ibid., p. 145.

ได้ทำการหมั้นหมายบุคคลทั้งสองตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากทั้งสองตระกูลต้องการเชื่อมความสัมพันธ์ต่อกัน ดังนั้นจึงใช้นายน้อยยูและมิสลิลี่เป็นสะพานเชื่อมโยงสำหรับตระกูลทั้งสอง

หลังจากที่ห่านเรียนรู้เรื่องอำนาจของคำพูดมาจากซู ในเวลาต่อมาเธอมีโอกาสนำอำนาจของคำพูดต่อรองกับนายน้อยยู ครั้งหนึ่งเมื่อนายน้อยยูพยายามล้วงละเมิดทางเพศเธอ เธอสามารถหยุดการกระทำดังกล่าวด้วยคำพูดของเธอ เธอกล่าวว่าเธอรักเขามาก และจะยอมตายเพื่อเขาได้ถ้าหากเขายอมปล่อยเธอไป คำพูดของเธอสามารถโน้มน้าวจิตใจของเขาให้ทำการไต่ตรองคำพูดของเธอในที่สุดเขาก็หยุดการล้วงละเมิดทางเพศนั้น

"I love you so much," she said. "I will die if you leave me again." (...)
*For the first time, he became fully aware of her; for the first time, she stood in the centre of this awareness and no longer on the shadowed fringes. (...) His silence was charged with a hundred perturbing thoughts which he could not begin to articulate, but one stood out in the strength of its clarity and certainty: this girl loves me truly. She would die for me. The thought elicited its own appropriate feeling: he was deeply moved and lowered his eyes to hide the feeling."*⁹

ห่านรู้ดีว่าการล้วงละเมิดทางเพศที่เกิดขึ้น มิได้เกิดจากความรัที่นายน้อยยูมีต่อเธอ เนื่องจากในเวลานั้นเขากำลังตกอยู่ในอารมณ์แห่งความใคร่ เขาจึงต้องการได้ใครสักคนมาช่วยระบายความใคร่ให้แก่เขา สำหรับห่านแล้ว ถึงแม้ว่าเธอจะมีหัวใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความรักที่มีต่อเขา แต่การที่จะยินยอมให้เขาล้วงละเมิดทางเพศเธอมิใช่สิ่งที่เธอต้องการ เพราะการกระทำของนายน้อยยูในครั้งนี้มาจากความใคร่ ถ้าหากเธอยินยอมให้เขาล้วงละเมิดทางเพศเธอ เธอก็จะไม่มีค่าอันใดเลยสำหรับเขา ดังนั้นเธอจึงพูดให้เขาหยุดคิดและตระหนักรู้ว่า เธอจริงจังกับความรักที่เธอมีให้แก่เขา และเขาเองก็ไม่ควรที่จะมองเห็นเธอเป็นเพียงเครื่องระบายความใคร่เท่านั้น มิฉะนั้นเขาก็จะมองไม่เห็นคุณค่าของเธอผู้ซึ่งมีฐานะเป็นเพียงสาวใช้คนหนึ่งเท่านั้น จากคำพูดที่แสดงความจริงใจและจริงจังของห่าน ทำให้นายน้อยยูหยุดชะงักการล้วงละเมิดทางเพศของเขา จะเห็นได้ว่าคำพูดของห่านมีอำนาจในการต่อรองกับการล้วงละเมิดทางเพศของนายน้อยยู ห่านรู้จักเอาตัวรอดโดยอาศัยคำพูดของตนเอง การมีวาทศิลป์ในการพูดของห่าน โดยใช้คำพูดที่ชวนให้เกิดความสงสาร

⁹ Ibid., p. 225.

เห็นใจ รวมทั้งยังเป็นคำพูดที่อ่อนหวานน่าฟัง มีอำนาจพอที่จะสะกดใจของนายน้อยวูให้หยุดการกระทำที่ไม่สมควรของเขา นั่นก็คือการล้วงละเมิดทางเพศ

มิสลิ่ลี้คอยหาทางจ้องทำร้ายหานอยู่ตลอดเวลา เธอต้องการบีบคั้นจิตใจของหานเพื่อให้เธอเกิดความรู้สึกเจ็บปวดทรมาน จนกระทั่งไม่สามารถที่จะอาศัยอยู่ในตระกูลวูได้อีกต่อไป เมื่อถึงวันตรุษจีน มิสลิ่ลี้กับโซฮินก็ช่วยกันวางแผนที่จะสร้างความรู้สึกกดดันและเจ็บปวดทรมานให้แก่หาน ดังนั้นมิสลิ่ลี้จึงเตรียมการให้นายน้อยวูกลับมาเยี่ยมตระกูลวูในวันตรุษจีน เมื่อมาถึงเธอก็เดินเกี่ยวแขนนายน้อยวูเข้ามาในบ้านเพื่อให้หานมองเห็นว่าตนเองคือผู้ที่ป็นเจ้าของนายน้อยวู แต่เพียงผู้เดียว พร้อมกับนี้เธอเรียกให้คนรับใช้ในตระกูลวูมารับ “อั่งเปา” ซึ่งเป็นเงินที่นายจ้างแจกให้แก่ลูกจ้างตามธรรมเนียมในวันตรุษจีน หานรู้ว่ามิสลิ่ลี้ต้องการให้เธอเดินเข้าไปรับของอั่งเปาจากมือของมิสลิ่ลี้ และต้องการให้เธอมองเห็นภาพบาดตาบาดใจระหว่างมิสลิ่ลี้และนายน้อยวู อย่างไรก็ตาม หานมิได้แสดงอาการเจ็บปวดทรมานใจออกมาให้เห็น เธอเดินเข้ามารับอั่งเปาด้วยอาการสงบนิ่ง พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณมิสลิ่ลี้อีกด้วย ท่าทางสงบนิ่งของหานทำให้มิสลิ่ลี้เกิดความเจ็บแค้นอยู่ในใจ จะเห็นได้ว่า นอกจากเธอจะไม่สามารถทำให้หานรู้สึกเจ็บแค้นได้แล้ว เธอเองกลับตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบต่ออำนาจของการนั่งเจ็บที่หานแสดงออกมา ในเวลาเดียวกันหานกลับสร้างความเจ็บแค้นให้แก่มิสลิ่ลี้มากขึ้นไปอีก เพราะหลังจากที่เธอเดินไปรับอั่งเปาของมิสลิ่ลี้พร้อมกับสปีทเฟซผู้เป็นคนรับใช้ปัญญาอ่อน เธอได้แสดงพฤติกรรมที่สร้างความโกรธแค้นให้แก่มิสลิ่ลี้อย่างมาก นั่นก็คือการขว้างปาอั่งเปาที่มิสลิ่ลี้แจกให้

“Then she dug out from his pocket the ang pow from Li-Li, so reluctantly given, crushed it in her hands and flung it upon the driveway. Spitface gave a little cry of dismay and looked at her, puzzled, but he would sooner have stepped into a pit of live coals than gone to retrieve something that Han had thrown away so furiously.”¹⁰

การนำเงินที่มิสลิ่ลี้มอบให้เป็นของขวัญวันตรุษจีนมาขว้างทิ้ง โดยการเจาะจงว่าจะต้องขว้างไปบริเวณที่รถของนายน้อยวูเล่นผ่าน แสดงให้เห็นถึงการจงใจของหานที่ต้องการตอบโต้มิสลิ่ลี้ เธอต้องการบอกให้มิสลิ่ลี้รู้ว่า เงินของมิสลิ่ลี้มิได้มีค่าหรือความหมายอันใดแก่เธอเลย มิหนำซ้ำตัวของมิสลิ่ลี้ก็ไม่ได้มีความหมายแก่เธอด้วยเช่นกัน ดังนั้นเธอจึงขว้างปาเงินทิ้งไป ซึ่ง

¹⁰ Ibid., p. 248.

เปรียบเสมือนการมองข้ามมิสลิ่ไปโดยไม่เห็นว่าอยู่ในสายตา การกระทำดังกล่าวของเธอทำให้มิสลิ่รู้สึกเจ็บแค้นใจมากขึ้นไปอีก

ในนวนิยายเรื่อง *Woman at Point Zero* เราจะเห็นว่า อำนาจจากคำพูดของเฟอคอสสามารถหยุดความคิดที่จะนำไปสู่การล่องละเมิดทางเพศของนายจ้างได้ หลังจากที่เฟอคอสตัดสินใจมาทำงานเป็นพนักงานในบริษัทแห่งหนึ่ง เพื่อหนีความอับอายที่เกิดจากคำพูดของไดอาผู้เป็นเพื่อนชายของเธอ คำพูดของเขาก็คือว่า อาชีพโสเภณีของเธอเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติและศักดิ์ศรีในสังคม และไม่มีคุณค่าพอที่จะสร้างความภาคภูมิใจอันใดให้แก่ผู้ประกอบอาชีพได้นั้น ทำให้เธอรู้สึกเจ็บปวดเป็นอย่างมาก คำพูดนี้ทิ่มแทงจิตใจของเธอจนทำให้ต้องยุติอาชีพดังกล่าว ครั้นเมื่อมาทำงานอยู่ในบริษัทแห่งนี้เฟอคอสก็หนีไม่พ้นเรื่องการถูกคุกคามและล่องละเมิดทางเพศ เธอสังเกตเห็นว่านายจ้างผู้มีตำแหน่งสูงในบริษัทมองเห็นผู้หญิงในตำแหน่งพนักงานเล็กๆอย่างเธอเป็นเพียงเหยื่อของเขา สายตาของเขามองดูเธอเต็มไปด้วยการดูถูกเหยียดหยาม เธอจึงคิดว่าเขามองเห็นเธอเป็นเพียงผู้หญิงยากจนคนหนึ่งที่มีหิวกระหายเงิน และกำลังมองหาหนทางที่จะได้เข้าไปสู่การมีชีวิตที่ดีขึ้น เขาเองในฐานะของนายจ้างสามารถที่จะช่วยให้เธอสมหวังได้ เพราะว่าเรือนร่างของเธอมันช่วยวนและปลุกเร้าอารมณ์ของเขานั้นเอง ดังนั้นเมื่อนายจ้างผู้นี้มีโอกาสมناسبة เขาจึงขับรถตรงมาหาเธอหลังจากที่เธอเลิกงานแล้ว พร้อมกับแสดงความจำนงว่าจะให้เธอติดรถไปกับเขา ครั้นพอเธอเพิกเฉย เขาก็กล่าวซ้ำอีกว่าจะให้เธออาศัยรถไปด้วย เฟอคอสจึงตอบเขาไปอย่างนัมนวลเพื่อบอกให้เขารู้ว่าเธอรู้เท่าทันเขา หลังจากนั้นเขาก็ขับรถออกไปทันที

"I quietly replied, 'The price of my body is much higher than the price that can be paid for it with a pay rise.'

His eyes widened with surprise. Maybe he was wondering how it was that I had read his thoughts so easily. I watched him as he drove off at high speed."¹¹

คำพูดของเฟอคอสมีอำนาจพอที่จะไปสะกิดใจนายจ้างให้เกิดความรู้สึกเสียหน้าว่าเฟอคอสเป็นผู้หญิงที่รู้เท่าทันเขา เธอมีไหวพริบที่สามารถเอาความสะควสบายมาเป็นสิ่งล่อใจ เพื่อให้เธอติดกับและยอมพลีร่างกายให้แก่เขา จะเห็นได้ว่า เฟอคอสใช้ถ้อยคำที่นัมนวล แต่แฝงไว้ด้วยอำนาจในการตอบโต้กับอำนาจของผู้เป็นนายจ้างที่จะครอบครองเรือนร่างของลูกจ้าง โดยอาศัยการหยิบยื่นความสะควสบายในชีวิตเป็นเครื่องแลกเปลี่ยน เมื่อเขารู้ว่าเฟอคอสสามารถอ่านจิตใจของ

¹¹ Nawal El Saadawi, *Woman at Point Zero* (London: Zed Books, 1983) p. 75.

เขาได้ เขาจึงไม่กล้ามาขู่เกี่ยวกับเธออีก อย่างไรก็ตาม เฟอคอสมิได้แสดงปฏิกิริยาตอบโต้เขาไปอย่างรุนแรง เพราะสถานภาพที่ต่ำต้อยของเธอในฐานะที่เป็นเพียงลูกจ้าง ทำให้เธอต้องตอบโต้เขาอย่างนัมนวลนั่นเอง

การยอมสละชีวิตของเฟอคอสเพื่อดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีในความเป็นผู้หญิงของตนเอง ทำให้อำนาจของผู้หญิงยังคงอยู่ในโลกสาธารณะ เฟอคอสไม่ยอมให้ตนเองตายไปอย่างไร้ศักดิ์ศรี ถ้าหากว่าเธอปล่อยให้ตนเองถูกแขวนคออย่างเจียมๆ โลกก็จะไม่มีวันรู้ถึงความคับข้องใจที่เธอมีอยู่ การถ่ายทอดเรื่องราวของตนเองผ่านงานเขียนของเอ็ด ซัคคาวิ ช่วยให้เฟอคอสมีพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรม เฟอคอสเล่าให้เอ็ด ซัคคาวิฟังว่า ตนเองถูกผู้ชายกระทำทารุณมาตลอดชีวิต ผู้ชายทุกคนที่เข้ามาในชีวิตของเธอมองเห็นเธอเป็นเพียงเหยื่อและเครื่องบำบัดความใคร่ ถึงแม้ว่าวัฒนธรรมอิสลามจะยกย่องผู้หญิงว่ามีเกียรติและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้ชาย แต่ในความเป็นจริงแล้วผู้หญิงกลับถูกผู้ชายกดขี่ทางเพศ ประสบการณ์อันเลวร้ายที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของเธอ ทำให้เธอเลิกเชื่อถือวัฒนธรรมอิสลามอีกต่อไป การปฏิบัติตนอย่างดีทั้งในฐานะลูกที่ดีของครอบครัวและภรรยาที่ดีของสามี รวมทั้งการประพฤติตนเป็นคนดีของสังคมในอดีต กลับไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์อันใดแก่เธอ ในทางตรงกันข้าม เธอกลับถูกคนในสังคมทำร้ายซ้ำแล้วซ้ำเล่า นับตั้งแต่พ่อแม่ ลุง สามี ตลอดจนผู้อื่นที่เธอให้ความไว้วางใจ เมื่อการประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมอิสลามไม่เป็นผล เธอจึงเลิกเชื่อถือวัฒนธรรมนี้เสีย เธอเชื่อว่าผู้หญิงสามารถสร้างตัวตนขึ้นมาใหม่ได้ โดยไม่ต้องสนใจวัฒนธรรมอิสลาม ผลจากการที่เธอยึดถือตนเองเป็นหลัก เธอกลับพบว่าตนเองมีชีวิตที่ดีขึ้นทั้งในเรื่องของฐานะและการยอมรับในสังคม แต่อย่างไรก็ตาม ท้ายที่สุดเธอก็ยังคงไม่สามารถหลุดพ้นจากระบอบปิตาธิปไตยไปได้ จิตใจของเฟอคอสไม่ยอมรับข้อกล่าวหาในคดีฆ่าคนตาย เพราะเธอคิดว่าการกระทำของมาร์โชคสมควรแก่การถูกสังหาร ที่สำคัญไปกว่านั้น เฟอคอสรู้ว่าจุดประสงค์ที่แท้จริงในการจับกุมเธอซึ่งนอกเหนือไปจากข้อหาฆ่าคนตายก็คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องการให้เธอยอมจำนนต่ออำนาจของพวกเขา รวมทั้งสำนึกผิดว่าผู้หญิงที่เป็นโสเภณีอย่างเธอไม่สามารถที่จะต่อสู้กับอำนาจของผู้ชายได้

ในนวนิยายเรื่อง *Nervous Conditions* เราจะเห็นว่า หลังจากที่แซมบูย้ายมาอยู่ที่บ้านของบาบามูกรูผู้เป็นลุงของเธอ เธอก็พบว่าลุงของเธอเป็นผู้กำหนดวิถีชีวิตให้แก่คนในครอบครัวของเขา รวมทั้งครอบครัวของเธอด้วย เมื่อเขาแสดงความต้องการที่จะให้พ่อแม่ของเธอแต่งงานกันกับโบสต์ของชาวคริสต์ เพื่อจะได้ไม่มีบาปติดตัว เนื่องจากบุคคลทั้งสองไม่เคยแต่งงานมาก่อน แต่ว่าได้อยู่กินกันมานานแล้ว เมื่อแซมบูรู้สึกว่าเขาไม่สามารถทนที่จะอยู่ภายใต้อำนาจของลุงได้ เธอจึงหาทางปฏิเสธการไปร่วมงานนี้ หลังจากที่ไม่สามารถใช้กลวิธีอื่นใดได้แล้ว เธอจึงบอกเขาอย่างเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาว่า ตนเองปฏิเสธที่จะไปร่วมงานนี้ จากการปฏิเสธความต้องการของบา

บามูกูอย่างโจ่งแจ้ง ทำให้เธอได้รับการลงโทษจากเขา จะเห็นได้ว่า การต่อรองกับอำนาจของลุงแบบเปิดเผย ไม่สามารถทำให้แทนบุญประสบความสำเร็จ ดังนั้นเธอจึงค้นหาวิธีการใหม่ในการต่อรองกับอำนาจของลุง

เมื่อลูเซียผู้เป็นน้ำของเธอรู้อ่าวเรื่องที่เธอถูกทำโทษจากการไม่ยอมไปร่วมงานแต่งงาน ลูเซียจึงอาสาที่จะมาช่วยไกล่เกลี่ยโทษของแทนบุญจากหนักให้กลายเป็นเบา

ลูเซียเป็นผู้หญิงเพียงคนเดียวที่กล้าใช้คำพูดของตนเองต่อรองกับอำนาจของบามูกูอย่างเปิดเผย และบามูกูเองก็ยอมรับว่าคำพูดของเขามีอิทธิพลต่อจิตใจของเขา เราจะสังเกตเห็นได้จากฉากตอนที่บรรดาญาติพี่น้องที่เป็นผู้ชายของเธอลงมติในที่ประชุมในเรื่องการยินยอมให้เธออาศัยอยู่ที่โฮมสเตคต่อไป ในที่ประชุมแห่งนั้นมีบามูกูเป็นสมาชิกคนหนึ่งของที่ประชุม เขามีจิตใจโอนเอียงไปในทางที่ว้าวู้สึกสงสารและเห็นใจเธอ ลูเซียรู้ตัวดีว่าตนเองมีขีดจำกัดในความสามารถหรืออำนาจของตนเองมากน้อยเพียงไร ในการต่อรองกับอำนาจแบบปีศาจไปโดย เธอรู้อ่าวเวลาใดที่เธอควรจะสงบเสงี่ยมและเวลาใดที่เธอควรจะถูกขืนมาตอบโต้ เมื่อแทนบุญถูกบามูกูลงโทษในข้อหาที่ไม่ยอมไปร่วมงานแต่งงานของแม่ เธอมองเห็นว่าการลงโทษของเขารุนแรงเกินไป นอกจากแทนบุญจะถูกเขียนติแล้วเธอยังถูกบังคับให้ทำความสะอาดบ้านแทนคนรับใช้ตามลำพังเป็นเวลาสองสัปดาห์อีกด้วย การลงโทษแทนบุญอย่างรุนแรงเป็นเพราะเขาต้องให้แทนบุญตระหนักว่าเขาคือผู้ที่ใหญ่ที่สุดภายในบ้าน ในขณะที่คนอื่นภายในบ้านและคนในสังคมโยนาให้ความเคารพยำเกรงเขา แต่เด็กผู้หญิงตัวเล็กๆอย่างแทนบุญกล้าที่จะท้าทายกับอำนาจของเขา

ลูเซียพูดกับบามูกูถึงเรื่องที่แทนบุญถูกทำโทษด้วยวาจาที่สุภาพอ่อนหวาน พร้อมทั้งแสดงกิริยานอบน้อมต่อเขา เธอมิได้แสดงความเกรี้ยวกราดหรือใช้คำพูดที่แข็งกร้าวเหมือนอย่างนยาซาผู้เป็นลูกสาวของเธอ เมื่อบามูกูได้ยินคำพูดของเธอ เขาไม่เกิดความรู้สึกว่าเธอกำลังต่อต้านเขา ในทางตรงกันข้าม เธอกำลังขอร้องเขาให้หยุดการลงโทษแทนบุญ ถึงแม้ว่าคำพูดของเธอจะไม่สามารถหยุดยั้งการลงโทษนั้น แต่อย่างน้อยที่สุดมันก็มีผลช่วยให้บามูกูนำคำพูดของเธอมาพิจารณาไตร่ตรองและปรึกษากับไมกูรูในเรื่องนี้ภายหลัง

“When eventually Babamukuru came, Lucia was blunt with him. She told him quite openly that I should not be punished so severely. ‘Did you ask her what was on her mind?’ she demanded. (...) Did you ask my sister if she wanted that wedding? I do not see that the child did you so much wrong by preferring not to be there.’

Something had happened, either to Lucia or to Babamukuru, that allowed him to be patient with her."¹²

การใช้คำพูดที่สุภาพนุ่มนวลของลูเซียทำให้บามูกูรูไม่รู้สึกรำคาญแต่อย่างใด แทนบรูว์สก็ประหลาดใจว่าทำไมเขาจึงทนฟังคำพูดของลูเซียอยู่ได้เป็นเวลานาน

5.1.2 การสวมบทบาทตามที่สังคมกำหนดอย่างจงใจ

ในสังคมใดสังคมหนึ่ง สมาชิกในสังคมมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันไป ภายในครอบครัวผู้ชายมีบทบาทเป็นผู้นำครอบครัว ผู้หญิงมีหน้าที่เป็นผู้ตาม ในครอบครัวที่ประกอบไปด้วยสมาชิกหลายคนดังเช่นครอบครัวชาย ผู้หญิงคนหนึ่งอาจสวมบทบาทของภรรยา แม่ ย่าหรือยายเป็นต้น นอกจากบทบาทดังกล่าวแล้วสมาชิกในสังคมยังมีบทบาทอื่นที่ต้องแสดงตามที่สังคมกำหนดให้ เช่นการเป็นภรรยาที่ดี มาตรฐานหรือเกณฑ์ที่นำมาวัดความดีของผู้หญิงในฐานะภรรยาก็คือศีลธรรมจารีตประเพณี ซึ่งมาจากหลักศาสนาที่คนในสังคมนำมายึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตนั่นเอง ในบางครั้งคนเราอาจจะไม่ต้องสวมบทบาทตามที่สังคมกำหนด แต่ปัจจัยหลายประการได้กลายเป็นกรอบที่ล้อมรอบให้คนในสังคมต้องสวมบทบาทตามที่สังคมต้องการ ในนวนิยายทั้งสามเรื่อง เราจะเห็นการสวมบทบาทในสังคมของตัวละคร โดยที่การสวมบทบาทเหล่านั้นเป็นไปอย่างตั้งใจ หรือเป็นความจำใจของตัวละคร ซึ่งมีสาเหตุมาจากความจำเป็นบังคับ อาทิ ความยากจน การไร้การศึกษา ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะบอกกล่าวถึงการสวมบทบาทของตัวละครอย่างจงใจในนวนิยายทั้งสามเรื่อง ดังนี้

ในนวนิยายเรื่อง *The Bondmaid* เราจะเห็นว่า หานยอมรับสถานภาพของการเป็นคนรับใช้มาตั้งแต่วัยเด็ก เธอต้องปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของโชยินผู้เป็นหัวหน้าคนรับใช้ ถึงแม้ว่าเธอจะถูกโชยินและมิสลิ่กลั่นแกล้งอยู่เสมอแต่เธอก็ต้องอดทน เนื่องจากสถานภาพของการเป็นสาวใช้ ทำให้เธอไม่สามารถลุกขึ้นมาตอบโต้หรือต่อสู้กับพวกเขาได้อย่างเปิดเผย หลังจากที่เธอตกเป็นภรรยาของนายน้อยยูแล้วเธอพยายามประจบประแจงย่าของเธอ โดยการทูลหลังให้ย่าคลายความปวดเมื่อยเพื่อว่าจะได้ชีย่าเป็นที่พึ่ง ในความเป็นจริงแล้วการที่เธอยอมเป็นภรรยาของนายน้อยยูนั้นเป็นเพราะเธอรักเขา มิใช่ว่าเธอพยายามที่จะผลักดันตนเองให้พ้นจากสถานภาพของสาวใช้ แต่เมื่อเธอพบว่าตนเองมีสถานภาพไม่แตกต่างไปจากนางบำเรอของนายน้อยยู ดังนั้นเธอจึงคิดหาทางที่จะทำให้ตนเองและลูกมีสภาพชีวิตที่ดีขึ้น หานต้องการให้ตนเองและลูกมีเกียรติและศักดิ์ศรีในสังคม

¹² Tsitsi Dangarembga, *Nervous Conditions* (New York: Seal Press, 1989), p. 171.

การเป็นสะใภ้ของตระกูลจะทำให้เธอมีอำนาจ ถ้าหากลูกของเธอเป็นเพศชายเธอจะได้รับการยกย่อง ได้รับความเกรงอกเกรงใจจากปู่และย่าของนายน้อยву นอกจากนี้ถ้ามีสลิลี่ให้กำเนิดลูกสาว เธอก็จะมีอำนาจเหมือนมีสลิลี่ ตามกฎหมายในบ้านที่เรียกว่า หลี ชี (Li Chi) คือแง่ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่สะใภ้ประจำตระกูลในเรื่องการได้รับการยกย่องในบ้านของสามีภายหลังการให้กำเนิดบุตรชาย อย่างไรก็ตาม ความพยายามของห่านดูเหมือนว่าจะไร้ผล เพราะเมื่อย่าของนายน้อยவுรู้ว่าเธอตกเป็นภรรยาของเขาแล้ว ย่าก็ตัดสินใจไล่ห่านออกจากตระกูลเพื่อตัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในภายหลังการรับห่านเป็นสะใภ้อีกคนหนึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม เพราะห่านมาจากชนชั้นล่างและเป็นคนรับใช้ในบ้าน ภรรยาอย่างห่านอาจทำให้ตระกูลคือยศศักดิ์ศรีและถูกติฉินนินทา นอกจากนี้ยังทำให้ตระกูลชางเกิดความไม่พอใจอีกด้วย เมื่อย่าเฒ่าปากไล่เธอออกจากบ้าน เธอจึงเปลี่ยนบทบาทจากสาวใช้มาสู่บทบาทของโสเภณีอย่างเปิดเผย เพื่อมุ่งไปสู่บทบาทของสะใภ้ตระกูลอีกทอดหนึ่ง ห่านอาศัยบทบาทของโสเภณีทดสอบว่านายน้อยவுให้ความสำคัญแก่ตนเองมากน้อยเพียงไร ถ้าเขาห้ามมิให้เธอประกอบอาชีพเป็นโสเภณีและยินยอมทำตามคำขอร้องของเธอก็แสดงให้เห็นว่า เธอมีความสำคัญต่อเขาอย่างมาก ห่านอาศัยความเป็นชายขอบของโสเภณีสร้างเงื่อนงำขึ้นมาใหม่ให้กับเพศสัมพันธ์ของหญิงและชาย โดยปกติโสเภณีไม่สามารถตั้งเงื่อนงำขึ้นมาเพื่อเรียกร้องและต่อรองกับลูกค้าได้ สำหรับห่านแล้วเธอตัดสินใจยั่วยุร่างกายของเธอเป็นเครื่องต่อรองเพื่อเรียกร้องตำแหน่งของภรรยาคนที่สองจากนายน้อยவு หากเขาไม่ทำตามข้อเรียกร้องของเธอ เธอจะยอมขายร่างกายของเธอให้แก่ลูกค้าที่มาใช้บริการทางเพศ และขอตายอยู่ที่นี้ การที่เธอตัดสินใจกระทำเช่นนี้เพราะเธอต้องการยกระดับสถานภาพของตนเองจากโสเภณีไปสู่การเป็นสะใภ้ของตระกูล และเรียกหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้เธอยังอาศัยกฎของตระกูลที่กำหนดให้ภรรยาคือทรัพย์สินสมบัติของสามีมาเชื่อมโยงกับการต่อรองของเธอ ถ้าหากนายน้อยவுยังรักและห่วงห่านเธอในฐานะที่เป็นสมบัติของเขา และไม่ต้องการให้ผู้อื่นครอบครอง เขาก็ต้องยอมทำตามความต้องการของเธอ ร่างกายของห่านมีอิทธิพลอยู่เหนืออำนาจของนายน้อยவு เขาไม่ยอมปล่อยให้ร่างกายของเธอถูกชายอื่นเซยชม ความสุขทางกามารมณ์ที่ได้รับจากร่างกายของเธอยังคงตราตรึงอยู่ในใจของเขา ห่านปรับเปลี่ยนมุมมองในเรื่องเพศเสียใหม่ โดยให้ตนเองเป็นผู้กำหนดทางเลือก ส่วนนายน้อยவுเป็นผู้เลือกเพื่อหาทางออกที่เหมาะสม แท้จริงแล้วนายน้อยவுเป็นเพียงเครื่องมือของห่านเพื่อนำเธอไปสู่เป้าหมายอื่นในชีวิตที่ยิ่งใหญ่กว่า นอกเหนือจากความรักที่เธอมีให้แก่เขา นั่นก็คือการยกระดับสถานภาพของตนเองขึ้นมาจากชนชั้นล่างไปสู่ชนชั้นสูง¹³ การยึดติดอยู่กับร่างกายของผู้หญิง

¹³ ในงานเขียนของจิตร ว่องวาริตพิทย์ กล่าวถึงความคิดเรื่องออโต้โรติซิซึม (autoeroticism) ในลักษณะที่ว่า ถ้าหากผู้หญิงนำออโต้โรติซิซึมมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยสร้างมุมมองใหม่ว่าผู้หญิงอาจเป็นฝ่ายเลือกที่จะเป็นผู้คุมสถานการณ์ ส่วนผู้ชายเป็นเพียงเครื่องมือของผู้หญิงในการที่จะนำไปสู่เป้าหมายอื่นๆที่ยิ่งใหญ่กว่า ไปรคอ่าน จิตร ว่องวาริตพิทย์ อ้างถึงใน วารุณี ภูมิสินสิทธิ์, สตรีนิยม: ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20, (กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545), หน้า 205-206.

ในฐานะที่เป็นสมบัติในครอบครองของเขาเพียงคนเดียวเท่านั้น ทำให้เขายินยอมทำตามข้อเรียกร้องของหาน

“Go to your grandfather and your grandmother and say, I am the young master Wu. I want Han the bondmaid to be my secondary wife. Go to your wife any say, (...)

He stared at her.

“What if I can't do it?” he said.

“Then I remain in the House of Flowers,” she said. “There is no other life for me. (...) I will live and die here.”¹⁴

หานพยายามใช้ร่างกายของเธอเป็นเครื่องต่อรองในการเลื่อนฐานะจากสาวใช้ไปเป็นภรรยาคนที่สองของนายน้อยวู นายน้อยวูต้องเลือกตัดสินใจว่าจะทำตามข้อเสนอของเธอหรือไม่ ถ้าเขาทำตามที่ต้องการเขาก็จะยังคงได้ครอบครองร่างกายของเธอ แต่ถ้าเขาปฏิเสธเขาก็จะหมดอำนาจในการถือครองนั้น จะเห็นได้ว่า ร่างกายของหานมีอำนาจในการต่อรองกับนายน้อยวูในเรื่องการเคลื่อนที่ทางสังคม (social mobility) โดยเลื่อนฐานะจากชนชั้นล่างขึ้นไปอยู่ในชนชั้นสูง ในความหมายทางวิชาการนั้น การเคลื่อนที่ทางสังคมยังหมายถึงการเลื่อนฐานะลงจากชนชั้นสูงมาสู่ชนชั้นล่างด้วย¹⁵ สำหรับกรณีของหานเป็นการเลื่อนฐานะจากชนชั้นล่างไปสู่ชนชั้นสูง

ในนวนิยายเรื่อง *Woman at Point Zero* เราจะเห็นว่า เฟอคอสตั้งใจสวมบทบาทในการเป็นโสเภณี หลังจากที่ครั้งหนึ่งเธอเคยปฏิบัติตามบทบาทของสังคมโดยการเป็นภรรยาที่ดีเอาอกเอาใจซีค มามอดผู้เป็นสามี แต่แล้วเธอก็กลับถูกสามีทำลายการเป็นภรรยาที่ดีของเธอ เขาคิดว่าเธอไม่ใช่ภรรยาที่ดี แต่กลับคิดว่าตนเองต่างหากเป็นสามีที่ดีของเธอ เพราะปฏิบัติตามบัญญัติของอิสลามอาทิ เมียนดีภรรยา สวมบทบาทของผู้เป็นที่พึงพาของภรรยา การตีความเข้าใจตนเองของนางจึงปรากฏออกมาในรูปของการถูกเหยียดหยาม การคุกคามทางเพศ รวมไปถึงจนถึงการทำร้ายร่างกายของเฟอคอส ในความเป็นจริงแล้วเขามองเห็นว่าเธอไม่มีค่า เพราะเธอเป็นคนในชนชั้นล่างที่ลึกลงมาเลี้ยงดูและส่งเสริมให้เรียนหนังสือ นอกจากนี้ความแตกต่างทางด้านอายุระหว่างเขาและเธอ

¹⁴ Catherine Lim, *The Bondmaid*, p. 305.

¹⁵ อารง สุทธศาสตร์, “ช่วงชั้นทางสังคม (Social Stratification)” ใน ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, *สังคมและวัฒนธรรม: เอกสารประกอบการศึกษาวิชา 313-1* (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), หน้า 104.

ทำให้เขาไม่เชื่อว่าเธอจะรักเขา เขาคิดแต่เพียงว่าเธอคอยจ้องที่จะกอบโกยเงินทองของเขาเท่านั้น เขาต้องการเขียนตีเธอเพื่อให้เธออยู่ในโอวาทของเขา และไม่กล้ากอบโกยเงินทองของเขา

มามอดกล่าวว่าการที่เฟอคอสไม่สามารถที่จะพึ่งพาใครได้นอกจากเขาผู้เป็นสามีเพียงคนเดียวเท่านั้น คำพูดของมามอดสอดคล้องกับบัญญัติในคัมภีร์อัล-กุรอานที่กำหนดหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัวเป็นของสามี เขาตีความเอาเองว่าเฟอคอสไม่มีทางที่จะหาเลี้ยงตนเองได้ เนื่องจากเธอไม่มีความรู้และถูกญาติพี่น้องทอดทิ้ง แต่ปรากฏว่าเธอสามารถยืนอยู่บนลำแข้งของตัวเองได้อย่างมั่นคงโดยไม่ต้องพึ่งพาสามี มีหน้าซำเธอยังชี้เอาชีพโสเภณีซึ่งถือว่าเป็นขบถต่อบัญญัติของอิสลาม เนื่องจากตามบัญญัติของอิสลามอนุญาตให้ผู้ชายสามารถมีภรรยาได้ถึงสี่คน แต่ไม่ได้ระบุไว้ว่าอนุญาตให้ภรรยามีสามีได้หลายคน¹⁶ นอกจากนี้ถึงแม้ว่าจะมีข้อกำหนดในเรื่องการแต่งกายของผู้หญิงอิสลามที่จะต้องปกปิดร่างกายให้มีลักษณะตามคำอธิบายเรื่อง “ฮัจญ์” ซึ่งอนุญาตให้ผู้หญิงเปิดเผยบางส่วนของร่างกายให้ผู้อื่นเห็นได้¹⁷ ข้อห้ามนี้มีไว้เพื่อป้องกันปัญหาในเรื่องเพศและสงวนส่วนของร่างกายที่ควรปกปิดเอาไว้สำหรับญาติพี่น้องที่ใกล้ชิดเท่านั้น ในทำนองเดียวกันคัมภีร์อัล-กุรอานยังกำชับผู้หญิงมุสลิมว่า “ให้พวกนางลดสายตาของนางต่ำลง และให้ปกปิดของพิ้งสงวนของพวกนาง” (24:31) บัญญัตินี้ต้องการชี้ให้เห็นถึงสาเหตุเบื้องต้นของความเสื่อมเสียทางศีลธรรมซึ่งได้แก่การใช้สายตาโดยปราศจากการควบคุม¹⁸ เฟอคอสกลับกล้าที่จะละเมิดข้อห้ามนี้ เธอยินยอมเปิดเผยของสงวนของตนเองให้ชายอื่นเชยชม จะเห็นได้ว่า เฟอคอสเลิกสวมบทบาทของภรรยาอิสลามที่ดีหลังจากที่เธอถูกกระทำทารุณโดยสามีของเธอและเปลี่ยนไปประกอบอาชีพโสเภณี

การขบถต่อวัฒนธรรมอิสลามของเฟอคอสเป็นการทำลายกำแพงของจารีตประเพณีในสังคมที่ล้อมกรอบผู้หญิงอิสลามเอาไว้ เฟอคอสเปิดฉากตอบโต้วัฒนธรรมอิสลามอย่างเปิดเผย การชี้เอาชีพโสเภณีของเฟอคอสตั้งอยู่บนพื้นฐานของความอยู่รอด เธอเป็นคนหนึ่งที่หันมายึดอาชีพโสเภณีเลี้ยงตัวเองเหมือนกับผู้หญิงอีกหลายคนในช่วงเวลานั้น ผลจากการชี้เอาชีพนี้ทำให้เธอกลายเป็นผู้หญิงที่ร่ำรวย มีฐานะความเป็นอยู่ที่มั่นคง อย่างไรก็ตาม เธอไม่ได้ตั้งใจที่จะเป็น

¹⁶ ในหนังสือชื่อ *สตรีในอิสลาม* ระบุว่าไม่มีการบัญญัติไว้ในศาสนาอิสลามในเรื่องการอนุญาตให้ภรรยาสามารถมีสามีได้มากกว่าหนึ่งคน โปรดอ่าน บี. อาชีวะ ลูมู, *สตรีในอิสลาม* แปลโดย สุขุมพร รัตนวิทย์ (กรุงเทพมหานคร: วุฒิชัย, 2523), หน้า 62-65.

¹⁷ ฮัจญ์ แปลว่า การปกปิดร่างกาย ตามหลักของชะรีอะฮ์ไม่อนุญาตให้ผู้ชายเปิดเผยร่างกายตั้งแต่สะดือจนถึงหัวเข่าและสำหรับผู้หญิงให้ปิดหมด ยกเว้นใบหน้า ฝ่ามือจนถึงข้อมือ ฮัจญ์มิใช่หิญาบหรือเสื้อคลุมของสตรีสำหรับใส่ออกนอกบ้าน โปรดศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือชื่อ *เธอคือมุสลิมะฮ์* ซึ่งเขียนโดย มุฮัมมัด อิมรอน หน้า 21-32

¹⁸ *Ibid.*, หน้า 26.

โสเภณีมาก่อน แต่ความโหดร้ายและความเห็นแก่ตัวของคนในสังคมผลักดันให้เธอต้องเลือกอาชีพโสเภณี

เฟอคอสประชดสังคมด้วยการบีคอาชีพอโสเภณีหลังจากที่เธอพยายามที่จะเป็นคนดีตามที่สังคมต้องการ แต่ในเมื่อคนในสังคมพยายามปิดกั้นโอกาสในการเป็นคนดีของเธอ โดยการทำร้ายเธอต่าง ๆ นานา และผลักดันเธอให้เป็นโสเภณี ดังนั้นเธอจึงปรับเปลี่ยนตัวตนเสียใหม่ โดยเปลี่ยนจากคนอ่อนต่อโลกมาเป็นคนเข้มแข็ง ลูกขี้มาต่อสู้ชีวิตเพื่อให้ตนเองมีชีวิตรอดโดยการขายเรือนร่าง จากประสบการณ์ที่เธอได้รับมาไม่ว่าจะเป็นบทบาทของภรรยาหรือบทบาทของโสเภณี เธอก็ตระหนักได้ว่า สถานภาพของโสเภณียังดีกว่าสถานภาพของภรรยา

*"That men force women to sell their bodies at a price, and that the lowest paid body is that of a wife. All women are prostitutes of one kind or another."*¹⁹

เฟอคอสเปรียบเทียบให้ผู้อ่านมองเห็นว่า สถานภาพของภรรยาเปรียบเสมือนทาสของสามี เพราะเธอต้องยอมหลับนอนกับสามีโดยที่ไม่ได้รับเงินค่าตัวจากการร่วมหลับนอน ในขณะที่โสเภณีกลับได้รับค่าตัวทุกครั้งที่หลับนอนกับลูกค้า นอกจากนี้โสเภณีอย่างเฟอคอสก็สามารถตั้งราคาค่าตัวของตนเองได้อีกด้วย ยิ่งเธอได้บริการทางเพศแก่ลูกค้ามากเท่าไร เธอก็จะยิ่งได้รับเงินมากขึ้นเท่านั้น ส่วนภรรยานั้นกลับไม่สามารถตั้งราคาค่าตัวได้เหมือนอย่างโสเภณี และก็ไม่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง นอกจากยอมเป็นทาสกามารมณ์และทาสรับใช้ภายในบ้านที่ปราศจากรายได้ของตนเองที่คิดเป็นมูลค่า

นอกจากการปฏิเสธบทบาทของภรรยาที่ดีแล้ว เฟอคอสยังปฏิเสธการเป็นโสเภณีข้ามชาติอีกด้วย ความงามจากเรือนร่างของเธอเป็นที่เลื่องลือไปไกลจนกระทั่งไปเข้าหูของบุคคลสำคัญมากมาย พวกเขาจึงพากันแย่งชิงตัวเธอ วันหนึ่งเฟอคอสค้นพบว่ามิบุคคลสำคัญในระดับสูงจากต่างประเทศใช้อำนาจของตนเองเรียกเธอให้ไปพบ เมื่อเธอปฏิเสธที่จะไปเขาจึงส่งคนจากหน่วยงานตำรวจให้มาเจรจากับเธอ ชายผู้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนพยายามหาทางให้เธอตอบตกลงขายบริการทางเพศให้แก่บุคคลในระดับสูงผู้นั้น ไม่ว่าจะเป็นการเสนอเงินให้แก่เธอ การข่มขู่ หรือการยกเหตุผลสำคัญขึ้นมาอ้างว่า การปฏิเสธของเธอจะมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงขอให้เธอเห็นแก่ประเทศชาติ อย่างไรก็ตาม เขาก็ไม่ประสบความสำเร็จเพราะเฟอคอสบอกแก่เขาว่า

¹⁹ Nawal El Saadawi, *Woman at Point Zero*, p. 91.

นอกจากประเทศชาติจะไม่เคยให้อะไรแก่เธอแล้ว มีหน้าซำยังพราวบางสิ่งบางอย่างจากเธอไปอีก ด้วย นั่นก็คือเกียรติยศและศักดิ์ศรีของลูกผู้หญิงอย่างเธอ คำตอบของเธอสร้างความโกรธเคืองให้แก่เขาเป็นอย่างมาก เขาจึงจัดการกับเธอโดยการให้คนมาจับเธอเข้าคุก แต่เธอก็สามารถหลุดออกมาจากที่คุมขังได้โดยอาศัยเงินก้อนโตของเธอเอง เราจะเห็นได้ว่า เฟอคอสกล้ำที่จะปฏิเสธบทบาทตามที่บุคคลในสังคมกำหนด ทั้งๆที่สังคมมองว่าอาชีพโสเภณีเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติและศักดิ์ศรี แต่เขาก็ยังขังเยียดให้เธอไปค้าประเวณีกับชาวตะวันตก เพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง โดยที่มิได้คำนึงถึงศักดิ์ศรีของผู้อื่น การปฏิเสธที่จะขายบริการทางเพศให้แก่ชาวตะวันตกแสดงให้เห็นถึงการปฏิเสธตะวันตกด้วย เพราะการอ้างถึงผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโยงไปถึงประเทศอียิปต์และประเทศตะวันตกนั่นเอง

“One day a very important personality from a foreign state heard about me. He arranged things in such a way that he could look me over without my noticing. Immediately after he sent for me, but I refused to go. (...)

My refusal made him even more intent on gaining a victory over me. Every day he would send me a man from the police, and each time But I continued to refuse.”²⁰

ไม่ว่าบุคคลในระดับสูงชาวตะวันตกจะใช้เวลาพยายามสักเพียงใด เฟอคอสก็ยังคงปฏิเสธที่จะค้าประเวณีกับเขาอยู่ร่ำไป

ในนวนิยายเรื่อง *Nervous Conditions* จะเห็นได้ว่า พ่อและแม่ของเทมบูซอนให้เทมบูเรียนรูบทบาทของลูกผู้หญิงตามที่สังคมกำหนด ถึงแม้ว่าเธอจะยอมสวมบทบาทของแม่ศรีเรือนเหมือนอย่างแม่ของเธอ แต่ในเวลาเดียวกันก็พยายามที่จะผลักดันให้ตนเองมีเกียรติในสังคมเหมือนอย่างไมกุรู เธอจึงหาทางศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

เมื่อเธอมาอยู่กับบาบาไมกุรูในช่วงแรกนั้น เธอยอมปฏิบัติตามคำสั่งของเขา แต่ในเวลาต่อมาเธอปฏิเสธที่จะยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจของเขา ทั้งๆที่ในเวลาเดียวกันนี้เขาคือผู้ปกครองของเธอ เทมบูค้นพบว่าลูกของเธอใช้อำนาจของตนเองบีบบังคับให้ทุกคนในครอบครัวทำตามที่ตนเองต้องการ เธอหาทางหลุดพ้นจากอำนาจของลุง โดยการสอบเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนคอนเวนต์ การย้ายไปอยู่ที่คอนเวนต์ทำให้เธอเป็นอิสระจากลุง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าโรงเรียนคอนเวนต์จะเป็นของตะวันตก แต่เทมบูพยายามปฏิเสธการถูกรอบงำโดยวัฒนธรรมตะวันตก เธอมิได้ปฏิเสธว่าคำนิยม

²⁰ Ibid., pp. 89-90.

ในเรื่องความทันสมัยของตะวันตกเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่การยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกจนกระทั่งถึงเอกลักษณ์ของโซนาเป็นเรื่องที่น่ากลัว เพราะในไม่ช้าจะไม่เหลือร่องรอยของอารยธรรมที่บรรพบุรุษปลูกฝังมาให้แม้แต่เนือย ยกตัวอย่าง เช่น ภาษาโซนาที่ในฮาโมและนยาซาพยายามละทิ้งแล้วหันไปพูดแต่ภาษาอังกฤษ การไม่แสดงความนอบน้อมต่อผู้อาวุโสของนยาซา เป็นต้น การตกอยู่ภายใต้การครอบงำของตะวันตกไม่ได้หมายความว่าเธอจะต้องยอมตกเป็นทาสของตะวันตก เหมือนอย่างลุงของเธอ ในสังคมพื้นเมืองโซนามองเห็นว่าบาบามูกูเป็นผู้มีเกียรติและศักดิ์ศรี แต่ในสังคมของพวกผิวขาวกลับมองว่าบาบามูกูคือทาสรับใช้ผู้ซื้อสัตว์ ดังนั้นพวกตะวันตกจึงมอบหมายให้เขาเป็นอาจารย์ใหญ่ที่มีชชั้น เรื่องเล่าของย่าเกี่ยวกับความโหดร้ายป่าเถื่อนของพวกตะวันตกที่เข้ามายึดที่ทำกินของพวกโซนากลายเป็นประวัติศาสตร์ที่แทบจะต้องจดจำ คำเตือนของแม่ที่บอกให้เธอรระวังตัวเองในเรื่องการถูกกลืนให้เป็นพวกตะวันตก ช่วยตอกย้ำไม่ให้เธอหลงลืมเอกลักษณ์ของโซนา เราจะเห็นได้ว่า แทมบูทำการต่อรองกับอำนาจของพ่อ ลุง และอำนาจของตะวันตกอย่างเงียบๆ เป็นขั้นตอนโดยอาศัยวิธีที่แยบยล เธอรู้ว่าตนเองไม่สามารถตอบโต้หรือต่อรองกับอำนาจเหล่านั้นอย่างโจ่งแจ้งได้ เธอมองเห็นผลที่เกิดจากการต่อรองกับอำนาจเหล่านี้อย่างเปิดเผยมาแล้ว การต่อต้านอย่างโจ่งแจ้งอย่างนยาซาทำให้ตัวของนยาซาเองเกือบจะถูกพ่อของเธอฆ่าตาย เมื่อบาบามูกูผู้เป็นพ่อของเธอว่าเธออย่างเสียหายในเรื่องที่เธอกลับบ้านจนดึก เธอจึงชกลูกนัยต์ตาของเขา ในฉาฉานี้เราจะเห็นการต่อสู้กันระหว่างพ่อและลูกสาว บาบามูกูใช้มือทั้งสองข้างบีบคอนยาซาจนเกือบจะหมดลมหายใจ ไมกูต้องเข้ามายุติการต่อสู้ แทมบูได้เรียนรู้ว่าถึงแม้ว่าครอบครัวของลุงจะดูว่าสมบูรณ์แบบในสายตาของคนภายนอก แต่ในความเป็นจริงแล้วสมาชิกในครอบครัวกลับไม่มีความสุขเลย

อย่างไรก็ดี แทมบูรู้วิธีการต่อต้านลุงมาจากนยาซา แต่วิธีการที่เธอนำมาใช้ต่อต้านเขานั้นแตกต่างไปจากนยาซา การประกาศตัวเป็นศัตรูกับพ่อทำให้นยาซาเกือบเอาชีวิตไม่รอด เธอจึงเลือกใช้วิธีที่นิ่มนวลโดยการต่อต้านอย่างเงียบๆ แทมบูได้ร่วมรับรู้ถึงความคับข้องใจที่นยาซาได้รับมาจากการถูกบาบามูกูผู้เป็นพ่อของเธอใช้อำนาจครอบงำ ภาวะทางจิตใจที่เป็นอยู่ทำให้เธอเกิดการต่อต้าน จากนวนิยายเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า นยาซาไม่ยอมเชื่อฟังพ่อของเธอมาโดยตลอด เธอไม่ชอบไมกูผู้เป็นแม่ของเธอเพราะมองเห็นว่า ไมกูยอมตกอยู่ในอำนาจของสามีแต่โดยดี เธอคิดว่าตนเองจะต้องลุกขึ้นมาตอบโต้พ่อของเธอเพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากอำนาจของพ่อ การต่อต้านพ่อของเธอเป็นส่วนหนึ่งของการสวมบทบาทของผู้หญิงตะวันตก นยาซาสวมบทบาทของตะวันตกอย่างจงใจ อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่เธอรับมาจากการไปเรียนอยู่ที่อังกฤษ ทำให้เธอกลายเป็นคนเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่มีสัมมาคารวะ ดูถูกว่าพวกโซนาไม่มีความเจริญ เธอหลงลืมไปว่าตัวตนของเธอคือผู้หญิงโซนาที่ต้องยอมตกอยู่ใต้อำนาจแบบปีศาจไปโดย เมื่ออยู่บ้านที่มีชชั้นนยาซา

แอบสูบบุหรี่และอ่านนวนิยายเรื่อง *Lady Chatterley's Lover* ที่ไม่เหมาะสมกับเพศและวัยของเธอ²¹ เธอกล้าตอบโต้กับอำนาจของบาบาญูกู โดยการชกถูกตาของเขา เมื่อมาเยี่ยมแถมบูที่ โสมเสดคเธอก็ไม่แสดงกิริยานอบน้อมต่อพ่อแม่ของแถมบู ทำให้แม่ของแถมบูพุดจาเหน็บแนมเธอ เมื่อเธออยู่ที่โรงเรียนเธอก็พูดภาษาโซนาให้กับเพื่อนด้วยสำเนียงแปลกๆ อีกทั้งยังชอบพูดภาษาอังกฤษ แทนที่จะพูดภาษาโซนา นอกจากนี้เธอยังพยายามอดอาหารเพื่อให้ร่างกายผอม ทั้ง ๆ ที่ผู้หญิงโซนาให้ความสำคัญกับการกินอย่างมาก เพราะมีความเชื่อว่าผู้หญิงที่อ้วนคือผู้หญิงที่มีอันจะกิน อาการป่วยของนยาซาเกิดจากการต่อต้านพ่อของเธอ เมื่อพ่อของเธอบังคับให้เธอกินอาหารมากๆ เพื่อจะได้มีร่างกายอ้วนท้วนสมบูรณ์ตามแบบฉบับของผู้หญิงโซนา แต่นยาซาก็กลับปฏิเสธที่จะกินอาหารเพราะเธอปฏิเสธวัฒนธรรมโซนา จะเห็นได้ว่า การปฏิเสธวัฒนธรรมโซนาของนยาซามีผลต่อการทำร้ายตนเองจนกระทั่งเกิดอาการเจ็บป่วย นยาซาไม่ชอบพฤติกรรมของแม่ที่ไม่กล้าตอบโต้กับอำนาจของพ่อ เธอไม่ค่อยให้ความเคารพและความเอาใจใส่ต่อแม่ของเธอ ในขณะที่เธอนึกว่าตนเองเป็นพวกตะวันตกแต่พวกตะวันตกกลับมิได้คิดเช่นนั้น การป่วยด้วยโรค Anorexia Nervosa ของเธอได้รับการปฏิเสธจากแพทย์ชาวตะวันตก จะเห็นได้ว่า นยาซาไม่สามารถที่จะหาตำแหน่งแห่งที่ให้กับตนเองได้ในสังคมโซนาและสังคมตะวันตก เพราะเธอปฏิเสธบทบาทตามที่สังคมโซนา กำหนดให้ อีกทั้งเธอก็มิใช่คนผิวขาว

การปฏิเสธตัวตนตามที่สังคมโซนา กำหนดให้ทำให้นยาซาไม่สามารถเข้ากลุ่มเพื่อนของเธอได้ เธอถูกเพื่อนชาวโซนาด้วยกันปฏิเสธ

*"They do not like my language, my English, because it is authentic and my Shona, because it is not! They think that I am a snob, that I think I am superior to them because I do not feel that I am inferior to men (if you can call the boys in my class men)."*²²

ความมั่นใจในตัวเองมากจนเกินไปของนยาซาก็กลายเป็นความเย่อหยิ่งจองหอง และถูกเหยียดหยามพวกโซนาด้วยกัน โดยที่เธอไม่รู้ตัว ดังนั้นเธอจึงไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนของเธอ ผลจากการละทิ้งอัตลักษณ์ของพวกโซนาทำให้เธอกลายเป็นความแปลกแยกของครอบครัว และสังคมโซนา

²¹ นวนิยายเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับตัวละครเอกหญิงที่ทำตัวอื้อฉาวควาโลภีย์ โปรดอ่าน Joyce Moss and Lorraine Valestuk, *World Literature and Its Times: Profiles of Notable Literary Works and the Historical Events That Fluenced Them* (Detroit: Gale Group, 2000), p. 302.

²² Tsitsi Dangarembga, *Nervous Conditions*, p. 196.

สำหรับเทมบูนั้น การสวมบทบาทเป็นนักเรียนในโรงเรียนคอนเวนต์ของตะวันตกอย่างจริงจังเป็นเพราะเธอต้องการหลุดพ้นจากอำนาจของลุง เธอตัดสินใจเลือกสอบเข้าไปเรียนที่โรงเรียนคอนเวนต์ของตะวันตกอย่างตั้งใจ การกระทำของเธอทำให้พวกแม่ชีที่เป็นพวกผิวขาวมองว่าเธอคือเหยื่อที่มากทหลุมพราง ดังนั้นเมื่อเทมบูได้มาเรียนที่นี่แล้ว พวกผิวขาวก็จะพยายามให้เธอซึมซับความเป็นตะวันตก อย่างไรก็ตาม การมาเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้เป็นทางออกเพียงทางเดียวสำหรับเทมบูที่จะช่วยให้เธอหลุดพ้นจากอำนาจของลุง ก่อนหน้านี้เธอเคยต่อรองกับอำนาจของลุงอย่างโจ่งแจ้ง โดยการปฏิเสธการไปร่วมงานแต่งงานของพ่อและแม่ ผลของการปฏิเสธทำให้เธอถูกลงโทษ การตั้งตนเป็นศัตรูกับตะวันตกอย่างเปิดเผยจะทำให้เธอหมดโอกาสในการเรียนที่โรงเรียนคอนเวนต์ อีกทั้งยังจะกลายเป็นความแตกแยกของครอบครัวของลุง

เทมบูเล่าให้ผู้อ่านฟังว่าการต่อรองกับลุงของเทมบูมีหลายขั้นตอน หลังจากผ่านขั้นตอนแรกคือการอนุญาตจากลุงให้เธอได้เรียนต่อที่โรงเรียนคอนเวนต์แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการปลดปล่อยทุกคนในครอบครัวให้เป็นอิสระจากการผูกติดอยู่กับอำนาจของลุง

"This is how it was settled. I was to take another step upwards in the direction of my freedom. Another step away from the flies, the smells, the fields and the rags; from stomachs which were seldom full, from dirt and disease, from my father's abject obeisance to Babamukuru and my mother's chronic lethargy. (...)"²³

เทมบูประสบความสำเร็จในเรื่องการหลุดพ้นจากอำนาจของลุงไปแล้ว เธอจึงต้องการให้คนในครอบครัวของเธอได้รับอิสรภาพเหมือนอย่างเธอ

ในตอนท้ายของเรื่องเทมบูปฏิเสธการยอมตกเป็นทาสของตะวันตกตามที่สังคมโซนาคาดหวัง เธอใช้โอกาสทางด้านการศึกษาที่ตะวันตกหยิบยื่นให้เป็นประโยชน์สำหรับตนเองในการสร้างตัวตนเพื่อความอยู่รอดและดูแลครอบครัว แต่ไม่ใช่เพื่อการรับใช้ตะวันตกเหมือนอย่างลุงของเธอ เธอกล่าวว่าจะไม่ยอมให้ตะวันตกล้างสมองและจะไม่ยอมรับโรงเรียนคอนเวนต์ชื่อ The Young Ladies College of the Sacred Heart อีกต่อไป

²³ Ibid., p. 183.

"I was young then and able to banish things, but seeds do grow. Although I was not aware of it then, no longer could I accept Sacred Heart and what it (...), something in my mind began to assert itself, to question things and refuse to be brainwashed, bringing me to this time when I can set down this story."²⁴

ถึงแม้ว่าเทมบูจะไม่ยอมรับโรงเรียนแห่งนี้ แต่เธอยังคงศึกษาที่โรงเรียนนี้ต่อไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง การปฏิเสธตะวันตกช่วยให้เธอยังคงมีตัวตนของพวกเขา และไม่ตกเป็นทาสตะวันตก

5.1.3 การเสแสร้งและปิดบังอำพราง

ในวิถีชีวิตของคนในสังคมที่ดำเนินอยู่ คนเราต้องปะทะสังสรรค์กับอำนาจแบบปีศาจไปโดยและอำนาจของตะวันตกที่แผ่มาในรูปแบบต่างๆ อำนาจเหล่านี้ถูกส่งผ่านมายังคนในสังคมในฐานะที่เป็นตัวแทนของอำนาจดังกล่าว เพื่อจัดการและควบคุมคนในสังคมตามวัตถุประสงค์ที่ผู้มีอำนาจต้องการ อาทิ การใช้อำนาจกดขี่ผู้หญิง ในการใช้อำนาจแบบชายเป็นใหญ่มาทำการกดขี่ทางเพศ อาจอยู่ในรูปของจารีตประเพณีและหลักปฏิบัติในวัฒนธรรมประจำชาติ ส่วนการใช้อำนาจกดขี่คนที่ตกอยู่ในอาณานิคมให้อยู่ในอาณัติก็อาจปรากฏในรูปของการกระทำอย่างโจ่งแจ้ง เช่น การเข้ายึดที่ดินทำกินของพวกเขาในเมืองในแอฟริกา หรือการกดขี่โดยอาชญากรรมคริสต์เป็นเครื่องช่วย ซึ่งในแบบหลังถือว่าการกระทำที่แยบยล และทำให้ผู้ที่ถูกกดขี่ไม่มีโอกาสรู้ตัว

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงก็ดี หรือผู้ที่ตกอยู่ในอาณานิคมก็ดี ต่างก็ค้นหากลวิธีมาทำการต่อรองกับอำนาจทั้งสองเพื่อความอยู่รอดของตนเอง การเสแสร้งและปิดบังอำพรางนับว่าเป็นกลวิธีที่แยบยล ที่สามารถนำมาใช้ในการต่อรองกับอำนาจแบบชายเป็นใหญ่ และอำนาจของตะวันตกได้อย่างดี ในการเสแสร้งนั้น ผู้ที่ทำการเสแสร้งจะทำเป็นว่าตนเองไม่รู้เท่าทันบุคคลอื่นเพื่อทำให้บุคคลนั้นตายใจ และคิดว่าฝ่ายตรงข้ามเป็นคนโง่เขลาหรือไร้เดียงสา แต่ในบางครั้งการเสแสร้งซึ่งเป็นภาพที่ถูกสร้างขึ้น อาจจะไม่สามารถทำให้ผู้สร้างภาพประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากบุคคลที่เป็นฝ่ายตรงข้ามกับผู้สร้างภาพ รู้จักภูมิหลังของผู้สร้างภาพเป็นอย่างดีนั่นเอง นอกจากการเสแสร้งแล้ว การปิดบังอำพรางยังเป็นกลวิธีอีกอย่างหนึ่งที่สามารถช่วยให้ผู้ที่ทำการ

²⁴ Ibid., pp. 203-204.

ปิดบังอำพรางประสบความสำเร็จ เพราะการอำพรางเป็นการปกปิดความจริงที่อยู่เบื้องหลังภาพที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อทำการอำพราง สำหรับการเสแสร้งนั้นอาจจะเป็นเพียงการแสดงสีหน้าตามอารมณ์ที่ผู้เสแสร้งต้องการแสดงออกมาให้บุคคลอื่นแลเห็น เพื่อหลอกลวงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเองกำลังตกอยู่ในอารมณ์ตามสีหน้าที่ กลอเรีย แอนซัลดูว (Gloria Anzaldua) กล่าวถึงการปั้นสีหน้าเพื่อประโยชน์ในการเอาตัวรอดว่า ใบหน้าเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายที่เปิดเผยให้ผู้คนรอบข้างได้มองเห็น และรับรู้อารมณ์ของเจ้าของใบหน้าจากสีหน้าที่แสดงออกมา²⁵ เราสามารถปั้นสีหน้าได้หลากหลายอารมณ์เพื่อจุดมุ่งหมายที่ต้องการ เช่น ถ้าเราต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเองกำลังโศกเศร้าเสียใจ เราก็จะเสแสร้งโดยการแสดงสีหน้าที่หม่นหมองให้ผู้อื่นได้เห็น ถ้าหากเราแสดงสีหน้าบูดบึ้ง ผู้อื่นจะสามารถรับรู้ได้ว่าในขณะนี้เรากำลังอยู่ในความโกรธ เป็นต้น จะเห็นได้ว่า การปั้นสีหน้าดังกล่าวเป็นการปิดบังอำพรางอารมณ์ที่แท้จริงของเราเอาไว้ บ่อยครั้งที่เราต้องแสดงสีหน้าที่ตรงข้ามกับความรู้สึกข้างในจิตใจ เพื่อความปลอดภัยของชีวิต ดังนั้นการสร้างสีหน้าตามความต้องการของผู้มีอำนาจบังคับจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ หากแต่เป็นไปเพื่อจุดมุ่งหมายอื่นตามที่ตนเองต้องการ มิใช่ยอมตามเพราะหมดหนทางต่อสู้ขัดขืนแต่เพียงอย่างเดียว

หาคันพบอำนาจจากร่างกายของตนเองตั้งแต่ในวัยเด็ก เธออาศัยร่างกายของเธอเป็นเครื่องป้องกันภัยให้ตนเองและพวกพ้องรอดพ้นจากการถูกพ่อลงโทษ ครั้งนั้นหาคันสามารถใช้ร่างกายของเธอให้เป็นประโยชน์ โดยการเดินร่ำต่อหน้าพ่อของเธอ ร่างกายของเด็กน้อยผู้ไร้เดียงสากำลังเดินเข้าจังหวะ พร้อมทั้งแสดงกิริยาอาการประจบประแจงผู้เป็นพ่อสร้างอารมณ์และความรู้สึกที่หลากหลายให้แก่พ่ออย่างยิ่ง เขาเกิดความเพลิดเพลินและรู้สึกฉงน ต่อมาไม่นานเขาก็หลั่งน้ำตาด้วยความรู้สึกสงสารและตื่นตกใจ และล้มเลิกการลงโทษลูกของตนเอง โดยทั่วไปแล้วคนทั้งหลายโดยเฉพาะผู้ชายมักจะคิดว่าร่างกายของผู้หญิงมีลักษณะสวยงาม มีความอ่อนแอ มีเสน่ห์ช่วยวนทางเพศและถูกสร้างขึ้นสำหรับผู้ชาย ในเรื่องเพศร่างกายของผู้หญิงจะถูกจัดการและควบคุมโดยผู้ชาย ฝ่ายชายเป็นผู้เริ่มต้นและนำเสนอเกมรัก ส่วนฝ่ายหญิงมีหน้าที่คอยตอบสนองและรองรับความต้องการของผู้ชาย อย่างไรก็ตาม แคธริน ลิม ได้แสดงให้เห็นถึงอำนาจจากร่างกายของผู้หญิงในนวนิยาย เรื่อง *The Bondmaid* ตามแนวคิดที่ว่า หากผู้หญิงรู้วิธีที่จะใช้ร่างกายของตนเองตอบโต้กับอำนาจของผู้ชาย พวกเขาจะสามารถต่อรองการควบคุมของผู้ชายได้

ครั้งหนึ่งพ่อของหาคันต้องการทำโทษพวกลูกๆทุกคนตามอำเภอใจ พวกลูกๆพากันหวาดกลัวการลงโทษของพ่อ หาคันจึงหาวิธีที่จะล้มเลิกการลงโทษของพ่อ ดังนั้นเธอจึงเดินออกมา

²⁵ Gloria Anzaldua, *Making Face, Making Soul: Haciendo Caras: Creative and Critical Perspectives by Feminists of Color* (San Francisco: Aunt Lute Books, 1990), p. xv.

จากแถวที่พ่อสั่งให้จัดไว้สำหรับการลงโทษ แล้วเริ่มต้นใช้กลวิธีในการต่อรองกับอำนาจบังคับตาม ประเพณีของพ่อ

She broke off from her position at the end of the row, ran to her father, stood before him, then began a comical little dance—a similar one had earned her two biscuits from a smiling neighbour only the week before. (...)

“Eh?” he said as the child suddenly rushed forward, climbed up on his knee, kissed him wetly on the cheek and said, with the artfullest winsomeness of any four-year-old,

“You are my father and I love you very much.”²⁶

การประจบประแจงเอาใจของห่านสร้างความรู้สึกสงสารและเอ็นดูในใจของพ่อ เมื่อพ่อตระหนักรู้ว่าตนเองลงโทษลูกด้วยความรุนแรง ดังนั้นเขาจึงหยุดการลงโทษพวกลูกๆ อำนาจจากร่างกายของเด็กวัยสี่ขวบอย่างห่านสามารถช่วยให้เธอประสบความสำเร็จ ลูกๆทุกคนไม่ได้รับการลงโทษจากพ่อ มีหน้าซำพ่อยังรู้สึกตื่นเต้นใจจนกระทั่งน้ำตาไหลออกมา

เมื่อห่านโตเป็นสาว ความงามของเธอเป็นที่ต้องตาต้องใจของผู้ชายหลายคน ไม่เพียงแต่นายจ้างเท่านั้นที่สนใจเธอ พระสงฆ์รูปที่มำบ้านตระกูลลวอยู่เป็นประจำก็สนใจเธอด้วยเช่นเดียวกัน เธอต้องผจญกับการถูกพระสงฆ์รูปนี้ลวนลาม และหาทางที่จะลวงละเมิดทางเพศทุกครั้งที่เขาได้รับเชิญให้มาประกอบพิธีทางศาสนาที่ตระกูลลว เขาจะฉวยโอกาสลวงละเมิดทางเพศสาวใช้อยู่เสมอ ในคราวนี้ห่านมีหน้าที่ที่จะต้องคอยบริการอาหารและเครื่องดื่ม เมื่อเธอนำขนมปังอบเนยและน้ำชามาให้เขา เขาก็เริ่มลงมือลวนลามเธอทันที ห่านพยายามหาทางป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เธอใช้กลวิธีที่ชาญฉลาดโดยสร้างทำเป็นว่าตนเองสะเพร่า แล้วเอื้อมมือไปปิดถ้วยน้ำชาที่มีน้ำชาร้อนอยู่ในถ้วย ให้ราดลงบนขาอ่อนของเขา ความร้อนของน้ำชาทำให้เขาเกิดอาการสะดุ้งและเจ็บปวด เขาหยุดการลวงละเมิดทางเพศทันที

“The massive legs under the grey silk robe would have closed up on the girl and effected a most delicious proximity, if she had not suddenly broken free of his grasp, reached for the teapot on the table and swept it down

²⁶ Catherine Lim, *The Bondmaid*, pp. 9.

upon him. The lid fell off clattering to the floor and the hot tea flowed over one thigh. The Reverend jumped up with a gasp, and stared at the girl.

She said, "I'm sorry, that was careless of me. I'll go and get more tea," and he knew she had won."²⁷

หลังจากที่ห่านตั้งใจทำให้น้ำชาที่ร้อนราดลงบนขาอ่อนของเขาแล้ว เธอก็แสวงทำเป็นกล่าวขอโทษแก่พระรูปนี้แล้วบอกว่าตนเองมิได้ตั้งใจ การเสแสร้งของเธออย่างจงใจเป็นการตอบโต้อำนาจของพระสงฆ์อย่างแยบยล มิใช่การตอบโต้โดยตรงไปตรงมา การต่อรองชนิดนี้เป็นการต่อรองที่กระทำได้อย่างเหมาะสมตามสถานภาพของผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมดีกว่า

ในเวลาต่อมาห่านใช้วิธีการอำพรางร่างกายของตน ให้รอดพ้นจากการล่วงละเมิดทางเพศจากชายชราผู้มีชื่อว่าโอลด์ เซ็ง (Old Cheng) หลังจากที่เขาซื้ออาชีพโสเภณีแล้ว เธอจำเป็นต้องออกมาขายบริการทางเพศให้แก่ลูกค้า ดังนั้นเธอจึงใช้วิธีอำพรางร่างกายของตนเอง โดยการแต่งกายให้เหมือนกับภูตผีปีศาจเพื่อทำให้โอลด์ เซ็งเกิดความหวาดกลัว

"(...) She turned slowly to face him. He advanced with a little chuckle of delight, then stepped back with a start of surprise, for he was looking upon a wildly dishevelled woman, not the glossily beautiful one the day before. The girl's hair was a wild tangle about her face and shoulders; some faded flowers hung limply in it. (...) Old Cheng stared. The girl came out of the pool of shadows and stood smiling in front of him. He said "Aar-gh" in fright and choked and spluttered, for he was looking upon a witch's face: it was besmirched with some frightful substance, ..."²⁸

ห่านอาศัยเรื่องเหนือธรรมชาติมาเป็นเครื่องต่อรองกับอำนาจบังคับตามประเพณีของโอลด์ เซ็ง ในฐานะที่เป็นผู้ซื้อบริการทางเพศของตนเอง ห่านเปลี่ยนแปลงสภาพของร่างกายให้กลายเป็นภูตผีปีศาจโดยการอำพรางร่างกาย ในเวลานี้ร่างกายของเธอมีอำนาจที่เกิดจากการปรุงแต่งเรือนร่างที่สร้างความกลัวให้แก่โอลด์ เซ็ง ดังนั้นเขาจึงวิ่งหนีไปเพราะความกลัวต่ออำนาจของภูตผีปีศาจ ทั้งๆที่แท้จริงแล้วมันคือการอำพรางเรือนร่างของเธอนั่นเอง จะเห็นได้ว่า ห่านเปลี่ยนมุมมองใน

²⁷ Ibid., p. 205.

²⁸ Ibid., p. 302.

เรื่องร่างกายกับการจ้องมองจากความคิดของจอห์น เบอร์เกอร์ที่กล่าวว่า “ผู้ชายจ้องมองผู้หญิง ส่วนผู้หญิงเฝ้ามองตัวเองถูกจ้องมอง”²⁹ ไปสู่ผู้ชายที่ไม่กล้าจ้องมองร่างกายของผู้หญิงคือ โอลด์ เช็ง เพราะร่างกายของห่านไม่ได้ทำงานในฐานะที่ให้ความตื่นตะลึงในการชม ในขณะที่ห่านก็ไม่ได้อวดร่างกายของเธอให้เขาสำรวจ

ไม่เพียงแต่ห่านเท่านั้นที่ใช้กลวิธีการปิดบังอำพรางและการเสแสร้ง แต่ยังมีสาวใช้คนอื่นอีกที่ใช้กลวิธีแบบเดียวกับเธอ สาวใช้คนนั้นคือชุนนั่นเอง ชุนเป็นสาวใช้คนหนึ่งที่น่ากลัววิธีการเสแสร้งมาใช้ ในอดีตเธอเคยตกเป็นเหยื่อของปู่ทวดของนายน้อยชู เขามักจะล้วงละเมิดทางเพศและกระทำทารุณต่อเธอ พี่สาวของเธอก็มีชะตากรรมเช่นเดียวกับเธอ เมื่อพี่สาวของเธอไม่สามารถอดทนต่อการถูกล้วงละเมิดทางเพศได้ ในเวลาต่อมาเธอก็ล้มป่วยลงและเสียชีวิตในที่สุด

ความแค้นที่ตนเองและพี่สาวถูกปู่ทวดของนายน้อยชูล้วงละเมิดทางเพศทำให้เธออยู่กับตระกูลต่อไป ถึงแม้ว่าเธอจะมีโอกาสหลุดพ้นจากสถานภาพของสาวใช้ แต่เธอก็ไม่เลือกโอกาสนั้น เธอยังคงยอมที่จะอยู่ดูแลปู่ทวดในบ้านตระกูล ในเวลานี้ปู่ทวดมีสถานภาพกลายเป็นคนชราที่ไร้พียงสง เขาเปรียบเสมือนทารกที่ไร้เดียงสา ไม่ว่าชูจะสั่งให้ทำอะไรเขาก็ทำตามที่เขาบอกเมื่ออยู่ต่อหน้าคนอื่น เธอจะทำดีกับปู่ทวด ภาพที่เธอสร้างขึ้นทำให้คนอื่นเข้าใจว่าเธอเป็นสาวใช้ผู้ซื่อสัตย์ มีจิตใจดีงาม เป็นคนกตัญญูรู้คุณ ไม่รังเกียจเคียดชังที่คนชราอย่างปู่ทวด แต่เมื่อเธออยู่ลับหลังคนอื่นเธอก็กลับปฏิบัติในสิ่งที่ตรงกันข้าม

ชูมักจะหาทางทรมาณและกลั่นแกล้งเขาอยู่เสมอ เช่น เอาแมลงสาป จิ้งจก และขี้นกพิราบ มาผสมกับอาหารให้เขากิน ถ่มน้ำลายลงในน้ำดื่มของเขา ชูทำการแกล้งเขาอย่างเจ็บช้ำอยู่เนาน ก่อนที่ห่านจะมารู้ความลับของเธอ ในบางครั้งเธอก็พูดจามข่มขู่เขา ท่าทางของชูที่แสดงการข่มขู่เขาเปรียบเสมือนกับแม่ที่กำลังข่มขู่ลูกของตนเอง ชูเคยถือไม้บรรทัดไว้ในมือพร้อมกับทำท่าว่าจะตีเขาเพื่อเป็นการลงโทษในเวลาที่เขาเคืองใจ ปู่ทวดแสดงอาการหวาดกลัวเธออย่างเห็นได้ชัด ร่างกายของชูเต็มไปด้วยอำนาจของผู้ปกครองที่กำลังอภิบาลทารก มิใช่ผู้ดูแลคนชราตามภาพที่ปรากฏแก่สายตาของผู้ที่พบเห็น ตามความเป็นจริงชูได้รับมอบหมายจากคนในตระกูลให้ดูแลปู่ทวด แต่ในทางปฏิบัติเธอก็กลับแสดงอำนาจของผู้ปกครองทำการอภิบาลปู่ทวด

คืนหนึ่งปู่ทวดลุกขึ้นมาจากเตียงและหนีออกไปนอกห้องในขณะที่ชุนนอนหลับ โชคยังดีที่ชุนบังเอิญตื่นขึ้นมาแล้วพบว่าเขาหายตัวไป เธอเที่ยวตามหาเขาไปทั่วจนกระทั่งไปพบเขาที่ถนน เธอจึง

²⁹ โซเฟีย โทคาและริเบคก้า ไรท์, *หลังสตรีนิยม* แปลโดย ไชยันต์ ไชยพร (กรุงเทพมหานคร: โครงการสรรพสาสน์ สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก, 2548), หน้า 74.

พาเขากลับมายังตระกูลวูเพื่อให้หลานจำและ ไม่กล้าทำเช่นนี้อีก ชูหีบไม้บรรทัดที่ตนเองเคยใช้
ข่มขู่ปู่ทวดออกมาพร้อมทั้งพูดข่มขู่

*"You mustn't do such a thing again, do you hear? You nearly got me
into trouble."*

*She had in the room an old wooden ruler which she used more for
threatening than punishing, and she held it in her hand and shook it before his
eyes, to emphasize the seriousness of her warning.*

He never wandered out again."³⁰

ชูประสบความสำเร็จในการข่มขู่ทวด คำขู่ของเธอสามารถข่มขวัญปู่ทวดให้เกิดความ
กลัวจนกระทั่งเขาไม่กล้าออกไปข้างนอกบ้านตระกูลวูอีกเลย

ในนวนิยายเรื่อง *Woman at Point Zero* เราจะเห็นว่า เฟอคอสเริ่มตระหนักรู้เป็นครั้งแรกว่า
ร่างกายของเธอเป็นสิ่งที่เธอสามารถซื้อขายและแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราได้ หลังจากที่เธอได้รับเงิน
ค่าตอบแทนจากการขายบริการทางเพศเป็นครั้งแรก เธอจ่ายเงินจำนวนนี้เป็นค่าอาหาร ในใจของ
เธอเต็มไปด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจในการมีอิสระที่จะเลือกรับประทานอาหารตามความต้องการ
ของตนเอง เป็นครั้งแรกที่ไม่มีใครสอดส่องสายตามองดูเธอในขณะที่กำลังรับประทานอาหาร
นอกจากนี้บริกรยังแสดงความนอบน้อมต่อเธอในฐานะที่เป็นลูกค้า เธอเริ่มรู้สึกดีว่าตนเองมีคุณค่า
และมีราคา เมื่อมีผู้ชายมาซื้อบริการทางเพศจากเธอ เธอก็เริ่มคัดเลือกลูกค้าตามความพอใจ มีผู้ชาย
จำนวนมากถูกเธอปฏิเสธ สำหรับผู้ชายที่เธอยินยอมขายบริการทางเพศคือผู้ชายที่กล้าที่จะจ่ายเงิน
จำนวนมากตามที่เธอเรียกร้อง ถึงแม้ว่าลูกค้าบางคนจะจ่ายเงินให้เธอเป็นจำนวนมหาศาล แต่ถ้าเธอ
ไม่ยินดีที่จะขายบริการทางเพศให้แก่เขา ลูกค้าผู้นั้นก็หมดโอกาสที่จะได้เสพสุขกับเธอ จะเห็นได้
ว่า เฟอคอสสร้างเงื่อนไขในการต่อรองกับลูกค้าของเธอ โดยมีร่างกายของตนเองเป็นเครื่องต่อรอง
การที่ลูกค้ายอมจ่ายเงินให้แก่เธอตามที่เธอเรียกร้องย่อมแสดงให้เห็นว่า ร่างกายของเธอมีอำนาจอยู่
เหนืออำนาจบังคับตามประเพณีของลูกค้า ซึ่งโดยปกติลูกค้าที่ยอมจ่ายเงินเป็นจำนวนมาก มักจะ
เป็นผู้ที่ได้เสพสุขกับโสเภณีที่ตนเองต้องการ เพราะอำนาจเงินรวมทั้งอำนาจบังคับตามประเพณี
ของลูกค้าจะครอบงำโสเภณี เมื่อเวลาผ่านไปหลายปี เฟอคอสมีฐานะร่ำรวยขึ้นกว่าเดิม

³⁰ Ibid., p. 138.

“A man came up to me and whispered. I looked him straight in the eye and said ‘No’. Another man came up to me and muttered something in a secretive voice which could barely be heard. I examined him carefully from head to toes and said, ‘No’. He enquired : ‘Why no?’ I replied: ‘Because there are plenty of men and I want to choose with whom to go.’

So he said, ‘Well then, why not choose me?’

‘Because your finger nails are dirty, and I like them to be clean.’³¹

จะเห็นได้ว่า เฟอคอสปรับเปลี่ยนตำแหน่งของตนเองในพื้นที่ของสังคมโดยอาศัยประโยชน์จากเรือนร่างของตนเอง คือถูกลูกค้าทำหน้าที่เป็นผู้เลือกเธอเพื่อไปหลับนอนด้วย แล้วกลายมาเป็นตนเองทำหน้าที่เป็นองค์ประชน คือเป็นผู้เลือกหรือปฏิเสธลูกค้าตามความพอใจของเธอ ผู้ชายที่เป็นลูกค้าของเธอต่างพากันตกลูกอยู่ภายใต้เพชรสทางามของเธอ พวกเขายินยอมที่จะจ่ายเงินจำนวนมหาศาลเพียงเพื่อหวังที่จะได้รับความสุขทางเพศจากเรือนร่างของเธอ

ในระหว่างที่เฟอคอสและลูกค้ากำลังมีเพศสัมพันธ์กันนั้น ลูกค้าหลายคนมักจะถามเธอว่ามีความสุขหรือไม่ในขณะที่ร่วมประเวณีกับเขา ในความเป็นจริงแล้วเฟอคอสรู้สึกเจ็บปวดแต่เธอจำใจต้องบอกพวกเขาว่าเธอมีความสุขอย่างมาก เพราะถ้าลูกค้าเข้าใจว่าตนเองสามารถทำให้เธอมีความสุขได้ เขาจะเกิดความมั่นใจในตัวเอง และกลับมาซื้อบริการทางเพศจากเธอก็อีก ถ้าเขาค้นพบว่าตนเองไม่มีความสามารถที่จะให้ความสุขแก่ผู้หญิงได้ เขาก็จะขาดความเชื่อมั่นในตัวเองและไม่กล้ากลับมาหาเธอก็อีก ที่สำคัญคือการทำลูกค้าถามเฟอคอสแสดงให้เห็นว่าเขาต้องการตรวจสอบอำนาจในการควบคุมกิจกรรมทางเพศของตนเอง ถ้าหากเฟอคอสบอกความจริงว่าเขาไม่ได้ทำให้เธอมีความสุขเลยนอกจากสร้างความเจ็บปวดให้แก่เธอเท่านั้น เขาก็จะสูญเสียอำนาจนั้นจะเห็นว่าเฟอคอสสามารถทำให้เกิดความสั่นคลอนในอำนาจของลูกค้าซึ่งนำไปสู่การสูญเสียอำนาจในการควบคุมร่างกายซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนตัวของเธอ ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าเฟอคอสสามารถใช้ร่างกายของเธอต่อรองกับอำนาจของลูกค้าได้

“ ‘Do you feel good?’

In answer I would purse my lips and prepare to spit in hit face, but he would start biting them with his teeth. I could feel his thick saliva between my lips and with a push of the tongue sent it back into his mouth.’³²

³¹ Nawal El Saadawi, *Woman at Point Zero*, p. 68.

เฟอคอสคุ้นเคยกับคำถามข้างบนเป็นอย่างดี ในความเป็นจริงเธอไม่เกิดความรู้สึก
 เพลิดเพลินหรือมีความสุขกับเพศสเม้นต์น้อย การปราศจากความรู้สึกเหล่านี้เป็นเพราะเธอ
 ถูกเลื่อนปุ่มกระสันต์ตั้งแต่ในวัยเด็กนั่นเอง ดังนั้นเธอจึงสูญเสียความรู้สึกทางเพศไปแล้ว

หลังจากที่เฟอคอสหาเงินได้เป็นจำนวนมาก เธอก็นำเงินส่วนหนึ่งที่ได้มาจากการขาย
 บริการทางเพศไปใช้จ่ายในเรื่องเสื้อผ้าและเครื่องตกแต่งร่างกาย ภาพของผู้หญิงที่มีเรือนร่าง
 สวยงามและสวมใส่อาภรณ์ชั้นดี พร้อมทั้งมีเครื่องประดับตกแต่งอยู่บนร่างกาย ทำให้ถูกมองว่าเป็น
 ผู้หญิงที่อยู่ในชนชั้นสูง ผู้ที่พบเห็นเธอมักจะคิดว่าเธอเป็นคนมีฐานะดี ดังนั้นเธอจึงได้รับการ
 ต้อนรับและปฏิบัติจากผู้อื่นเป็นอย่างดี ปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) ได้จำแนกทุน (capital)
 ออกเป็น 4 ประเภทคือ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม และทุนทางกายภาพ ทุน
 ดังกล่าวสามารถปรับเปลี่ยนไปมาได้ เช่น นักกีฬาฝึกฝนร่างกายให้แข็งแรงและมีความชำนาญเพื่อ
 เพิ่มค่าตอบแทนให้แก่ตนเอง ซึ่งก็คือการเปลี่ยนทุนทางกายภาพให้กลายเป็นทุนทาง
 เศรษฐกิจ³³ เฟอคอสก็เสริมแต่งเรือนร่างของตนเองให้สวยงามเพื่อดึงดูดใจลูกค้า จนกระทั่งเกิด
 ความต้องการที่จะซื้อบริการทางเพศจากเธอ โดยการยอมจ่ายเงินจำนวนมากให้แก่เธอ จะเห็นได้ว่า
 เฟอคอสเองก็ใช้ร่างกายเป็นต้นทุนในการนำไปสู่ผลกำไร การเสริมแต่งเรือนร่างของเฟอคอสนี่เป็น
 การสร้างความน่าเชื่อถือในสังคม และเป็นที่มาของอำนาจทางหนึ่งด้วย เนื่องจากคนในสังคมมัก
 ตัดสินฐานะทางด้านการเงินของเฟอคอสจากรูปลักษณ์ภายนอก ในขณะที่เดียวกันการที่เฟอคอส
 ได้รับเกียรติจากผู้อื่น ทำให้เธอมีความกล้าที่จะเผชิญกับปัญหาต่างๆที่เข้ามาในชีวิต ทั้งๆที่ลึกลงไป
 ในจิตใจของเธอนั้น เธอมีความหวาดกลัวครอบงำว่า พวกเขาจะถูกเหยียดหยามความเป็น
 โสเภณีและสถานภาพของผู้หญิงในชนชั้นล่างอย่างเธอนั่นเอง

“And because I am a prostitute, I hid my fear under layers of make-up. Since I was successful, my make-up was always of the best and most expensive kind, just like the make-up of respectable upper-class women. I always had my hair done by stylists who tendered their services only to upper-class society women. (...) Only my make-up, my hair and my expensive shoes were ‘upper class’. With my secondary school certificate and suppressed desires I belonged to the ‘middle class’. By birth I was lower class.”³⁴

³² Ibid., p. 57.

³³ ปีแอร์ บูร์ดิเยอ อ้างถึงใน ปรีติดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล, *เพศร่าง-พรางกาย* (กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2541), หน้า 33.

³⁴ Ibid., pp. 11-12.

เฟอคอสประสบความสำเร็จอย่างงดงามในการอำพรางร่างกายของตนเอง เสื้อผ้า และเครื่องประดับที่มีราคาแพง รวมทั้งเครื่องสำอางและทรงผมที่ได้รับการตกแต่งโดยช่างชั้นดี ทำให้เธอกลายเป็นชนชั้นสูงในสายตาของคนในสังคม จนกระทั่งไม่ทิ้งร่องรอยของชนชั้นล่างเอาไว้ให้เห็นบ้างเลย

ถึงแม้ว่าเฟอคอสจะกลับมาใช้ชีวิตอย่างสุขสบายเหมือนเดิม หลังจากที่เธอทดลองทำงานเป็นพนักงานในบริษัทแห่งหนึ่งแล้วก็ตาม แต่เงินรายได้ของเธอไม่พอที่จะใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเงินเดือนของพนักงานบริษัทมีจำนวนไม่มากนัก นอกจากนี้การหลอกลวงของอิบราฮิมทำให้เธอต้องกลับมาบีคอาชิฟโศภณีกครั้งหนึ่ง เมื่อเธอผ่านความทุกข์ยากในชีวิตมาแล้ว เธอก็อยากที่จะรักษาความสุขสบายนี้เอาไว้ให้อยู่กับเธอไปนานแสนนาน แต่แล้ววันหนึ่งเมื่อแมงดาชื่อมาโซคก้าวเข้ามาในชีวิตของเธอ ความหวังของเธอก็ดับสลายไปทันที เพราะมาโซคทำการกดขี่เธอ เฟอคอสยอมสู้ตายเพื่อรักษาอิสรภาพของเธอเอาไว้ เธอไม่ยอมให้คนที่ไม่มีหัวนอนปลายเท้าอย่างมาโซคมาฉกฉวยความสะดวกสบายของเธอ รวมทั้งอิสรภาพที่เธอคิดว่ามาได้ก็จะต้องใช้เวลาเกือบก่อนชีวิต เธอต้องสูญเสียหลายสิ่งหลายอย่างไปเพื่อแลกกับความสะดวกสบายและอิสรภาพดังกล่าว ดังนั้นเธอจึงเลือกที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้กับเขาอย่างไม่คิดชีวิต แล้วในที่สุดเธอก็ได้รับอิสรภาพ (เพียงช่วงสั้นๆบน โลกมนุษย์) กลับคืนมา

จากนวนิยายเรื่อง *Nervous Conditions* จะเห็นได้ว่า แทมบูใช้เรือนร่างของเธอทำทนายและต่อต้านอำนาจของลุง เมื่อวันแต่งงานของพ่อและแม่มาถึง เธอปฏิเสธที่จะร่วมงาน โดยไม่ยอมลุกขึ้นจากที่นอน ครั้นพ่อบ้าและนยาซาเข้ามาดูอาการของเธอ เธอก็แสร้งทำเป็นว่าตนเองป่วย ไม่สามารถลุกขึ้นมาอาบน้ำและแต่งตัวเพื่อไปร่วมงานได้ แต่แล้วลุงของเธอก็เข้ามาในห้องโดยปราศจากการเคาะประตู เขาพูดบังคับให้เธอลุกขึ้นเพื่อเตรียมตัวไปงานแต่งงานพร้อมทั้งว่ากล่าวเธอต่างนานา ในตอนนี้แทมบูคิดว่าลุงรู้ทันเธอ ดังนั้นเธอจึงจำเป็นต้องบอกความจริงแก่เขาว่า เธอไม่ต้องการไปร่วมงานนี้ เมื่อลุงของเธอได้ยินเช่นนั้น เขาก็ยื่นคำขาดแก่เธอว่า หากเธอไม่ยอมไปร่วมงาน เธอก็ไม่สามารถที่จะอาศัยอยู่ในบ้านของเขาได้อีกต่อไป เขายังพูดจ่าข่มขู่เธออีกมากมายเพื่อหวังที่จะให้เธอไปงานนี้ อย่างไรก็ตาม แทมบูยังคงยืนยันกรานที่จะไม่ไปร่วมงาน หลังจากทีวันแต่งงานผ่านพ้นไป บาบามูกูร์ตัดสินใจลงโทษแทมบูสำหรับการขัดคำสั่งของเขา จะเห็นได้ว่าแทมบูกล้าใช้เรือนร่างของเธอทำทนายอำนาจของลุงต่างๆที่เธอรู้ดีว่า ตนเองจะต้องถูกลงโทษ แทมบูอำพรางเรือนร่างที่แท้จริงของตนเองซึ่งเป็นเรือนร่างที่มีอาการปกติโดยการสร้างภาพของเรือนร่างที่เจ็บป่วยขึ้นมาทดแทน เรือนร่างอำพรางสามารถทำให้ทั้งป้าและนยาซาหลงเชื่อ แต่ไม่สามารถกดขี่ลุงของเธอได้ ลึกลงไปในจิตใจแล้วการที่เธอต่อต้านและทำทนายลุงเป็นเพราะว่า เธอไม่ต้องการตก

อยู่ในอำนาจของพวกตะวันตกเหมือนกับลุง พิธีแต่งงานระหว่างพ่อและแม่ที่มีขึ้นในโบสถ์และ
กระทำต่อหน้าพระเจ้า เป็นความเชื่อตามความคิดแบบตะวันตก ซึ่งเป็นของเจ้าอาณานิคมนั่นเอง

"The next morning, the morning of the wedding, I found I could not get out of bed. I tried several times but my muscles simply refused to obey the half-hearted commands I was issuing to them. Nyasha was worried. She thought I was ill, but I knew better. I knew I could not get out of bed because I did not want to. But, of course, I could not tell her this. It was easier to lie on my back, apparently paralysed and staring at the ceiling.

(...)

'Is she ill?' asked Babamukuru.

'I think so,' frowned Maiguru, putting a hand on my forehead and peering closely into my face. (...)

'Mai,' he instructed Maiguru, 'get that girl up and washed. Right away.' (...) She must get up. Right away.' ³⁵

จะเห็นได้ว่า ในเวลานี้เธอไม่มีอำนาจที่จะต่อรองกับอำนาจของลุงได้ เพราะลุงอาศัยอำนาจ
บังคับตามประเพณีในฐานะผู้ปกครอง หรืออำนาจของหัวหน้าครอบครัวครอบงำเธอ เขารู้ดีว่าเธอ
กำลังหลอกลวงเขา ก่อนหน้านี้เธอก็หลบหนีการช่วยเตรียมงานแต่งงานของพ่อแม่ เพราะเธอไม่
ต้องการไปร่วมพิธีแต่งงาน การกระทำของเธอในครั้งนั้นทำให้เขาโกรธเธออย่างมาก

นอกจากแถมบุแล้วยังมีไมกูรูอีกคนหนึ่งที่ต้องด้านกับอำนาจของบามามูกูรูผู้เป็นสามีของ
เธอ แต่ไมกูรูใช้วิธีต่อต้านเขาอย่างเงียบๆ ไม่โจ่งแจ้งเหมือนอย่างที่เขาทำในตอนแรก ไมกูรูรู้
ซึ่งถึงพฤติกรรมของสามีของเธอ เขาเป็นคนที่ต้องการให้ผู้อื่นมองเห็นว่าเขาเป็นบุคคลสำคัญ ดังนั้น
ไม่ว่าสิ่งใดก็ตามถ้าเป็นสิ่งที่เขาต้องการ สิ่งนั้นก็ไม่มีวันหลุดมือเขาไปได้ การที่เขาได้รับความ
สำคัญจากคนในครอบครัว รวมทั้งคนในตระกูลของเขาเป็นเพราะว่า เขาได้รับสิทธิในการ
สืบทอดเชื้อสายของครอบครัวทางฝ่ายบิดาตามหลักของวัฒนธรรมโซนา ดังนั้นทุกคนจึงให้
ความเคารพแก่เขา เมื่อเขายอมตกเป็นทาสของพวกผิวขาว เขาก็ได้รับสิทธิจากพวกผิวขาวให้ทำ
หน้าที่เป็นอาจารย์ใหญ่อยู่ที่โรงเรียนมิชชัน ในฐานะที่ไมกูรูเป็นผู้หญิงโซนา ดังนั้นเธอจึงยอมตกอยู่
ภายใต้การปกครองของสามี เพราะเธอคือทรัพย์สินสมบัติของเขา อย่างไรก็ตาม เธอก็ไม่เห็นด้วยกับ

³⁵ Tsitsi Dangarembga, *Nervous Conditions*, p. 166.

การวางอำนาจอยู่เหนือผู้อื่นของเขา เนื่องจากเธอก็ได้รับการศึกษาถึงขั้นระดับปริญญาโทจากอังกฤษ ดังนั้นจึงซึมซับแนวคิดของพวกตะวันตกมาด้วย เธอเองก็อยากมีอิสรภาพเหมือนพวกตะวันตก รวมทั้งมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับสามี หลายครั้งเมื่อสามีของเธอออกคำสั่งแก่เธอ เธอก็ยอมรับคำสั่งของเขา แต่ก็ต่อต้านเขาอยู่ลับหลัง ยกตัวอย่าง เช่น เมื่อเธอต้องนำเงินของเธอมาใช้จ่ายในพิธีแต่งงานของพ่อแม่ของแทนบู รวมทั้งต้องให้แม่ของแทนบูยืมชุดแต่งงานของเธอ พร้อมทั้งเธอต้องเป็นผู้แก้ไขชุดแต่งงานให้เข้ารูปพอเหมาะกับเรือนร่างของแม่แทนบู เมื่อเธอเกิดความไม่พอใจสามี เธอจึงพาลโมโหโทโสและไม่พูดจากับแทนบูเป็นเวลาหลายวัน นอกจากนี้เมื่อเธอแสดงความเห็นว่าเธอต้องการให้แทนบูมีโอกาสศึกษาที่โรงเรียนคอนเวนต์ ความเห็นของเธอทำให้بابามูกรูโกรธมาก เขาจึงไล่เธอออกจากบ้าน ในเวลานี้ไมกูรูได้ลุกขึ้นมาตอบโต้สามีโดยการเก็บเสื้อผ้าลงกระเป๋า แล้วออกจากบ้านไปอยู่ที่บ้านพี่ชายของเธอ ถึงแม้ว่าเธอจะแสดงการต่อต้านเขา แต่เธอก็เลือกที่จะไปพึ่งพาพี่ชายผู้ซึ่งเป็นเพศชายเหมือนกับبابามูกู การแสดงออกของเธอจึงทำให้พยาบาลผู้เป็นลูกสาวโกรธเธอมาก เพราะไมกูรูไม่สามารถต่อต้านสามีของเธอได้ตลอดรอดฝั่งนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของไมกูรูที่แสดงออกก็ทำให้เรามองเห็นว่า เธอเองได้พยายามต่อรองกับอำนาจของสามีแล้ว เพียงแต่ว่าการกระทำของเธอเป็นการกระทำที่ไม่เด็ดขาด เพราะเธอยังยึดติดอยู่กับบทบัญญัติในวัฒนธรรมโซนาในเรื่องที่ว่า ผู้หญิงต้องพึ่งพาสามีหรือผู้ชายผู้ซึ่งเป็นญาติของคน ดังนั้นเธอจึงไม่สามารถที่จะใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระได้อย่างแท้จริง

5.1.4 การหลอกลวง

ในการดำเนินชีวิตในสังคม การพูดความจริงเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ เพราะความจริงที่มาจากการพูดแสดงออกถึงความจริงใจของผู้พูดที่ต้องการเปิดเผยสิ่งที่เป็นจริงแก่ผู้ที่ตนพูดด้วย ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก คนที่กล่าวแต่ความจริงจึงเป็นคนที่สังคมยอมรับ ในทางตรงกันข้าม การหลอกลวงโดยใช้คำพูดที่ปราศจากความจริงบ่งบอกความไม่จริงใจของผู้พูด ดังนั้นจึงทำให้บุคคลที่กล่าวเท็จเป็นบุคคลที่ไม่น่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม บางครั้งการพูดความจริงก็อาจนำมาซึ่งอันตรายแก่ตนเอง แต่บางครั้งการพูดโกหกหรือหลอกลวงผู้อื่นอาจจะช่วยให้เรื่องราวกลับกลายเป็นดีก็ได้ จะเห็นได้ว่าบางครั้งการหลอกลวงโดยการกล่าวคำเท็จอาจช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ดังเช่นที่ตัวละครเอกแทนบูในนวนิยายเรื่อง *Nervous Conditions* นำกลวิธีการหลอกลวงมาใช้เพื่อช่วยให้ตนเองมีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูง การหลอกลวงเป็นการแสดงเจตนาของบุคคลที่ต้องการทำให้ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อหลงเชื่อ โดยอาศัยวิธีการต่างๆ อาทิ การใช้คำพูดที่ปราศจากความ

จริงเพื่อพูดให้ผู้อื่นหลงเชื่อ หรือการหลอกลวงด้วยการกระทำ ในนวนิยายทั้งสามเรื่อง เราจะเห็นว่า ตัวละครก็นำกลวิธีการหลอกลวงนี้มาใช้ในการต่อรองกับอำนาจต่างๆ ดังนี้

ในนวนิยายเรื่อง *The Bondmaid* เราจะเห็นว่า ในวัยเด็กหานเป็นที่รังเกียจของมิสลิ่และบรรดาคณรับใช้ที่เป็นพวกพ้องของเธอ ทั้งมิสลิ่และพวกคณรับใช้ชอบพูดจาดูถูกหาน เนื่องจากหานเป็นเด็กยากจนที่ถูกนำมาขายให้แก่ตระกูลวู แต่เธอก็เป็นเด็กฉลาดและหัวแข็ง สามารถเอาตัวรอดได้ ทุกครั้งที่มิสลิ่มาที่บ้านของตระกูลวู เธอมักจะไปวุ่นวายกับนายน้อยวูอยู่เป็นประจำ ซึ่งทำให้หานรู้สึกโกรธและไม่พอใจ เพราะพวกมิสลิ่จะคอยกีดกันหานให้ออกไปจากบริเวณที่เธอและนายน้อยวูเล่นกันอยู่ ด้วยความหมั่นไส้หานจึงหาอุบายหลอกให้มิสลิ่ได้รับความอับอายและเสียหน้าบ้าง หานใช้คำพูดของตนเองหลอกให้มิสลิ่เดินตกลงไปในบ่อที่เต็มไปด้วยโคลน โดยหานหลอกเธอว่าจะพาไปดูนกสีขาวยุึ่งอยู่ในบริเวณสวนดอกไม้ เด็กผู้หญิงอย่างมิสลิ่เป็นเด็กที่อยู่ในวัยอยากรู้ อยากเห็น ดังนั้นเธอจึงเดินตามหานและนายน้อยวูไป นายน้อยวูและหานช่วยกันหลอกล่อให้เธอเข้าไปใกล้กับบ่อนั้น เมื่อทั้งคู่รีบเดินนำหน้า มิสลิ่ก็รีบเดินตามหลังเพื่อให้ทันพวกเขา แต่แล้วนายน้อยวูและหานก็รีบวิ่งหนีไป ทิ้งให้มิสลิ่ต้องรีบวิ่งตามด้วยความกลัว จนกระทั่งเธอตกลงไปในบ่อโคลน

“Hurry! Hurry! Or we’ll be too late!”

They yelled back.

She plodded on bravely. Her little face tightened with tearful anxiety.

“Wait for me! I don’t like these rough stones —”

They led her into a large mud puddle. She slipped and fell. Screaming, she tried to get up and fell again. (...)

They watched from behind some bushes and laughed.”³⁶

นายน้อยวูและหานต่างหลอกล่อให้มิสลิ่รีบวิ่งไปที่บ่อโคลน โดยหลอกว่าถ้าหากเธอแม้แต่ซักซ้าก็จะไม่มีโอกาสได้เห็นนกเหล่านั้น จะเห็นได้ว่า คำพูดของหานและนายน้อยวูสามารถโน้มน้าวจิตใจและหลอกล่อให้มิสลิ่ตกหลุมพรางของพวกเขาได้ การนำกลวิธีการหลอกลวงมาใช้ช่วยทำให้หานรู้สึกसानแก่ใจที่ตนเองสามารถแก้แค้นมิสลิ่ที่ทำให้ตนเองขายหน้าและเป็นที่ดูถูกของผู้อื่นได้เป็นผลสำเร็จ

³⁶ Catherine Lim, *The Bondmaid*, p. 94.

ในนวนิยายเรื่อง *Woman at Point Zero* จะเห็นได้ว่า เฟอคอสก็ใช้การหลอกลวงเจ้าชาย ด้วยคำพูดจนทำให้เขาคิดว่าเธอคือเจ้าหญิงตัวจริง หลังจากที่เฟอคอสฆ่ามาโซคตายแล้วเธอก็เดินออกมาจากบ้านเหมือนอย่างคนที่รู้สึกสะใจที่ตนเองสามารถกำจัดอุปสรรคในชีวิตของตนออกไปได้ ในเวลานี้เธอรู้สึกโล่งใจ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ยังไม่หายตื่นเต้นจากเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านพ้นมา เธอรีบหนีออกมาจากบ้านของเธอ ในขณะที่เธอกำลังเดินผ่านพวกผู้ชายตามท้องถนน เธอสังเกตเห็นว่าพวกเขามองเห็นเธอเป็นวัตถุทางเพศ ดังนั้นเธอก็เกิดความรู้สึกโกรธแค้นชิงชังพวกผู้ชายเหล่านั้น เมื่อเธอมาพบกับเจ้าชายซึ่งกำลังขับรถผ่านมาทางนั้นพอดี สายตาของเขาสะดุดอยู่ที่เรือนร่างอันงดงามของเธอ ความรู้สึกหวั่นไหวในจิตใจปลุกเร้าอารมณ์ให้เขาตัดสินใจชักชวนเธอไปหลบนอนด้วย เมื่อเขาบอกเธอว่าเขาเป็นเจ้าชาย เธอก็หลอกเขาว่าเธอก็เป็นเจ้าหญิง หลังจากนั้นเขาพยายามตกลงราคาค่าบริการทางเพศกับเธอ ถึงแม้ว่าจะเสนอราคาที่สูงลิบล้อ แต่เขาก็บอกว่าตนเองสามารถที่จะจ่ายเงินให้แก่เธอได้ ในเวลาต่อมาเขาก็พาเธอไปร่วมหลับนอนกับเขา

“Believe me, I will pay you anything you want.”

“You cannot pay my price, it’s very high.”

“I can pay any price. I’m an Arab prince.”

“And I am a princess.”

(...)

“Three thousand,” I said.

“I accept.””³⁷

จากคำพูดของเฟอคอสที่เอ่ยออกมาแสดงให้เห็นว่า เธอต้องการให้เจ้าชายรับรู้ว่าการที่เธอเรียกค่าตัวที่มีราคาแพง เป็นเพราะเธอต้องผ่านประสบการณ์ชีวิตอันเลวร้ายที่ประเมินค่ามิได้ ความโหดร้ายของสังคมที่ส่งผลกระทบต่อเธอทำให้เธอเกิดความเกลียดชังผู้ชายผู้ซึ่งมองเห็นผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ มีแต่ความหลอกลวง ในขณะที่ตนเองเพิ่งจะผ่านประสบการณ์อันเลวร้ายมาไม่นาน หลังจากการฆ่าผู้ชายผู้ซึ่งเป็นคนเลวที่คอยแต่จะหาผลประโยชน์จากเธอนั้น เธอกลับต้องมาพบกับผู้ชายคนใหม่ที่มองเห็นผู้หญิงเป็นเพียงวัตถุทางเพศ ซึ่งมีได้แตกต่างไปจากผู้ชายที่เธอเพิ่งจะฆ่าไปไม่นานนี้ ในเวลานี้เธอจึงต้องการเอาชนะผู้ชายพวกนี้ โดยการตั้งราคาค่าตัวของเธอให้สูงเอาไว้ การหลอกลวงว่าตนเองเป็นเจ้าหญิงจะทำให้ผู้ชายไม่กล้ามายุ่งกับเธอ หรือบางทีเธออาจจะต้องการให้ผู้ชายรู้ว่าผู้หญิงมีคุณค่าและราคาสูงเกินกว่าที่จะตีเป็นราคาได้ นอกจากนี้การตั้งราคาเอาไว้ให้

³⁷ Nawal El Saadawi, *Woman at Point Zero*, p. 97.

สูงยังแสดงให้เห็นถึงความซาแก่ใจที่ผู้ชายจะต้องหาทางไขว่คว้าผู้หญิงที่ตนต้องการให้ได้ ถึงแม้ว่าจะต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนมากก็ตาม

ในนวนิยายเรื่อง *Nervous Conditions* เราจะมองเห็นความพยายามของแซมบูในการหาเงินมาจ่ายเป็นค่าเล่าเรียนของตนเอง หลังจากที่แซมบูนำข้าวโพดไปขายในตลาดกับมิสเตอร์มาทิมบา เขาก็ออกอุบายให้เธอทำตามที่เขาบอก เขาสั่งให้เธอร้องขายข้าวโพดไป ส่วนเขาก็เดินตรงเข้าไปหาลูกค้าที่เป็นคนผิวขาวเพื่อขอร้องให้ช่วยซื้อข้าวโพด มิสเตอร์มาทิมบามีวิธีการที่แยบยลในการหาเงินจากคนผิวขาว เมื่อเขาเห็นสามีมักรรยาชาวตะวันตกคนหนึ่งเดินผ่านมาเขาก็เริ่มใช้วาทศิลป์ของตนเองกับสองสามีภรรยาทันทีโดยบอกว่า แซมบูเป็นเด็กด้อยโอกาส เธอเป็นเด็กกำพร้าที่ต้องออกมาเผชิญชีวิตที่ยากลำบากเพื่อหาเลี้ยงชีพให้แก่ตนเอง ต้องใช้แรงงานแลกเงินเพื่อไปจ่ายเป็นค่าเล่าเรียน พร้อมกันนี้แซมบูก็ร้องขายข้าวโพดของเธอไป คำพูดที่เป็นเท็จของมิสเตอร์มาทิมบารวมทั้งเสียงร้องเรียกลูกค้าและท่าทางที่ดูไร้เดียงสาของแซมบูสามารถใช้กับผู้เป็นภรรยาอย่างได้ผล เธอรู้สึกตกใจและสงสารแซมบูอย่างมาก ในขณะที่สามีของเธอแสดงท่าทางรังเกียจและใจแคบออกมา แต่ผู้เป็นภรรยากลับมิได้แสดงท่าทางเช่นนั้น เธอบริจาคเงินจำนวนสิบปอนด์ให้แก่แซมบูโดยไม่ได้เอาข้าวโพดของเธอไปเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน จะเห็นได้ว่า มิสเตอร์มาทิมบาและแซมบูสามารถตบตาพวกผิวขาวที่เป็นเจ้าอาณานิคมได้ ในสังคมของโรดีเซียได้พวกผิวดำได้รับความเหลื่อมล้ำทางด้านการศึกษาและการเหยียดสีผิว การที่มิสเตอร์มาทิมบาและแซมบูสามารถเอาเงินมาจากพวกตะวันตกได้แสดงให้เห็นถึงการตอบโต้ หรือการต่อรองกับอำนาจของตะวันตกในแง่ที่ว่าพวกผิวดำมิใช่คนโง่ที่ยอมให้พวกตะวันตกใช้วิธีการหลอกลวงเพื่อเข้ามายึดดินแดนของพวกเขาแต่ฝ่ายเดียว การที่มิสเตอร์มาทิมบาพูดโกหกโดยใช้ภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาของตะวันตกเปรียบเสมือนเป็นการใช้ภาษาเป็นอาวุธที่กลับมาทำร้ายพวกตะวันตกซึ่งเป็นเจ้าของภาษา

แซมบูเล่าว่า มิสเตอร์มาทิมบาพูดกับสองสามีภรรยาชาวตะวันตกเกี่ยวกับเธอว่า เธอเป็นเด็กกำพร้าที่นำสงสาร ความยากจนทำให้เธอไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ

*"In the truck Mr Matimba explained what had happened, how Doris had accused him of making me work instead of sending me to school and how he had told her that I was an orphan, taken in by my father's brother but, being the thirteenth child under their roof, had not been sent to school for lack of fees."*³⁸

³⁸ Tsitsi Dangarembga, *Nervous Conditions*, p. 29.

มิสเตอร์มาทิมบาช่วยเทมบูชาย้าวโศคให้แก่ผู้หญิงตะวันตกชื่อ ดอริส (Doris) คำพูด
โกหกของเธอ รวมทั้งเสียงร้องเรียกให้ลูกค้ามาซื้อข้าว โศคของเทมบูมีอำนาจมากจนกระทั่ง
สามารถทำให้จิตใจของดอริสสั่นไหว เธอเกิดความเมตตาสงสารเทมบูอย่างมากจนกระทั่งให้เงิน
แก่เธอเป็นจำนวนสิบปอนด์

นอกจากเทมบูจะใช้การหลอกลวงเพื่อหาเงินค่าเล่าเรียนให้แก่ตนเองแล้ว ลูกเขียเองก็อาศัย
การหลอกลวงเป็นเครื่องมือในการช่วยให้เธออยู่รอด ลูกเขียผู้เป็นน้ำสาวของเทมบูมักจะมิ
พฤติกรรมล้าสอนทางเพศ เธออาศัยประโยชน์ทางกายจากร่างกายของตนเองช่วยให้เธอมีความ
เป็นอยู่ที่สุขสบาย ถึงแม้ว่าเธอจะมีเพศชั้วเป็นสามีอยู่แล้ว แต่ความยากจนและการมีชีวิตที่
ยากลำบาก ทำให้เธอต้องคืนรนต่อผู้เพื่อเอาตัวรอด หลังจากที่เธอมาขออาศัยอยู่ที่บ้านของเทมบู
เธอก็ยอมทอดกายให้แก่พ่อของเทมบูผู้เป็นพี่เขย โดยหวังว่าตนเองจะได้อาศัยอยู่ในบ้านของเทมบู
หรือไม่ก็อาศัยอยู่ที่บ้านของบาวามูกูที่โฮมสเตด และจะได้ไม่ต้องใช้ชีวิตเร่ร่อนต่อไป อย่างไรก็ตาม
การตกเป็นคู่กับพี่เขยของตนเองก็ไม่อาจช่วยให้เธอมีชีวิตที่สุขสบาย เพราะพ่อของเทมบูต้อง
พึ่งพาพี่ชายของเธอเพื่อความอยู่รอด ดังนั้นเธอจึงวางแผนที่จะทำให้ตนเองได้รับความสงสารและ
เห็นใจจากผู้อื่น เมื่อเธอตั้งท้องเธอก็หลอกลวงผู้อื่นว่า ตนเองตั้งท้องกับพ่อของเทมบู ทั้งๆที่แท้จริง
แล้วเธอมีลูกกับสามีของตนเอง เธอคิดว่าการมีลูกที่เป็นทายาทของพ่อเทมบูจะช่วยให้เธอมี
สถานภาพดีขึ้น เพราะเธอจะสามารถเรียกร้องสิทธิของภรรยาได้บ้าง เมื่อเรื่องราวระหว่างเธอและ
พ่อของเทมบูถูกเปิดเผย บรรดาญาติพี่น้องที่เป็นผู้ชายได้ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ ตามมติของที่
ประชุมเธอได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ที่โฮมสเตดต่อไป

ลูกเขียมักจะประสบความสำเร็จในเรื่องของการจับผู้ชายที่ร่ำรวย ผู้ชายเหล่านั้นยินดีที่จะร่วม
หลับนอนกับเธอ แต่พวกเขาไม่ต้องการอยู่กินกับเธอฉันท์สามีภรรยา

*"Lucia had managed somehow to keep herself plump in spite of her
tribulations. Maybe, some said, because of them, since her afflictions consisted
mostly of dalliances with men who did not want to settle down with her but who
were often very rich."*³⁹

ข้อความข้างบนแสดงให้เห็นว่า อย่างน้อยที่สุดร่างกายของลูกเขียก็มีอำนาจแบบชั่วครั้ง
ชั่วคราวที่สามารถหลอกล่อให้ผู้ชายมาติดกับ พวกผู้ชายยินดีจ่ายเงินให้แก่เธอเพื่อแลกกับความสุข

³⁹ Ibid., p. 127.

ทางเพศ สำหรับพ่อของแอมบูแล้วลูเซียเป็นเพียงผู้ของเขา เขาไม่คิดที่จะยกย่องเชิดชูให้เธอเป็นภรรยาของเธอ ดั่งนั้นอำนาจจากร่างกายของลูเซียเป็นเพียงแค่เครื่องดึงดูดใจให้พ่อของแอมบูอยากหลับนอนด้วยเท่านั้น

จากการใช้กลวิธีในการต่อรองกับอำนาจแบบชายเป็นใหญ่ อำนาจตะวันตกหรืออำนาจของผู้หญิงด้วยกันเอง จะเห็นได้ว่า กลวิธีต่างๆที่นำมาใช้สามารถช่วยให้ตัวละครหญิงประสบความสำเร็จในการต่อรองกับอำนาจต่างๆที่เล่ามาข้างต้น สำหรับการนำกลวิธีการหลอกลวงของตัวละครในเรื่องทำให้เรามองเห็นว่า ในการหลอกลวงนั้น ตัวละครอาจจะอาศัยคำพูดหรือการกระทำหรือทั้งคำพูด และการกระทำประกอบกันเพื่อสร้างความเชื่อถือ หรือโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อหลงเชื่อ อย่างไรก็ตาม การหลอกลวงควรจะกระทำในบางโอกาส มิใช่กระทำเป็นนิสัย มิฉะนั้นจะไม่มีผู้ใดหลงเชื่ออีกต่อไป ในการหลอกลวงผู้อื่นอาจต้องอาศัยการเสแสร้งและการปิดบังอำพรางประกอบด้วยก็ได้ เพื่อช่วยเพิ่มน้ำหนักของความเชื่อถือ และทำให้ประสบผลสำเร็จ การเสแสร้งและการปิดบังอำพรางก็เป็นกลวิธีที่น่าสนใจด้วยเหมือนกัน เพราะสามารถทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อ โดยการสังเกตจากสีหน้าของผู้ใช้กลวิธีนี้ รวมทั้งการพิจารณาจากองค์ประกอบอื่นๆด้วย เช่น การตกแต่งร่างกาย ในการสร้างภาพขึ้นมาเพื่อตบตาผู้อื่น ผู้ที่แสดงอาการเสแสร้งหรือการอำพรางต้องทำให้แนบเนียนน่าเชื่อถือ สสารหับการสวมบทบาทอย่างจริงจังของตัวละครหญิงทั้งหลายนั้น จะเห็นได้ว่า ตัวละครเหล่านั้นมีจุดมุ่งหมายอื่นที่นอกเหนือไปจากการสวมบทบาทต่างๆตามที่ตนเองได้รับ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ที่แอบแฝงอยู่

การสวมบทบาทอย่างจริงจังเป็นรูปแบบหนึ่งของการต่อรอง เพราะทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าผู้ที่กำลังสวมบทบาทอยู่นั้น มีบทบาทเป็นไปตามบทบาทที่ตนเองสวมอยู่ ทั้งๆที่แท้จริงแล้วอาจจะมิใช่มีเพียงแค่บทบาทที่กำลังสวมอยู่เท่านั้น นอกจากนี้การใช้คำพูดและการนั่งเงียบก็ถือว่าเป็นการต่อรองที่สำคัญ เพราะการพูดในโอกาสที่เหมาะสมจะทำให้คำพูดมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ถ้าหากพูดในเวลาที่ไม่สมควรจะพูด บุคคลที่พูดอาจจะได้รับความเดือดร้อน และประสบปัญหาแก่ตนเองโดยไม่คาดคิด นอกจากนี้คำพูดยังมีอำนาจสามารถสร้างความเจ็บปวดแก่จิตใจของผู้ฟัง รวมทั้งการนั่งเงียบโดยมิได้แสดงอาการสนใจที่จะไต่ถามเรื่องที่ฝ่ายตรงข้ามอยากจะให้ถาม จะทำให้ผู้ที่กำลังรอคอยคำถามรู้สึกเจ็บใจ อย่างไรก็ตาม การต่อรองในระดับปัจเจกบุคคลนี้เป็นการต่อรองของคนที่มีอำนาจน้อย ซึ่งดูเหมือนว่าบุคคลเหล่านี้แทบจะไม่มีอำนาจใดๆในการต่อต้านขัดขืนได้เลย ตัวอย่างเช่น การเสแสร้ง การหลอกลวง หรือการสวมบทบาทอย่างจริงจัง ผู้ที่แสดงพฤติกรรม หรือสวมบทบาทดังกล่าวจะต้องกระทำเพื่อขานรับกับระบบของอำนาจ แต่แท้จริงแล้วเป็นการต่อต้านขัดขืนกับอำนาจเหล่านั้น

5.2 ระดับชุมชน

5.2.1 ชุมชนของผู้หญิง

ในการเรียนรู้วิถีการต่อรองกับอำนาจต่างๆ ไม่ว่าจะเป็อำนาจของผู้ชาย อำนาจของ ตะวันตกหรือแม้แต่อำนาจของผู้หญิงด้วยกันเอง ผู้หญิงอาจจะเรียนรู้จากการเลียนแบบโดยสังเกต จากพฤติกรรมของบุคคลอื่น หรืออาจจะเรียนรู้จากการลองผิดลองถูกด้วยตนเองก็ได้ จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้เหล่านี้เป็นการเรียนรู้ในระดับปัจเจกบุคคล เพราะเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใคร สอน นอกจากการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว ยังมีการเรียนรู้ที่เกิดจากการอบรมสั่งสอน การบอกกล่าว การเล่าให้ฟัง การชี้แนะ เป็นต้น การเรียนรู้แบบนี้เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กันระหว่าง ผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เล่ากับผู้ฟัง ซึ่งเกิดขึ้นในหมู่ของผู้หญิง ในนวนิยายทั้งสามเรื่อง เราจะเห็นการ ต่อรองกับอำนาจทั้งสามแบบเกิดขึ้นในหมู่ของผู้หญิง ซึ่งก็คือระดับชุมชนนั่นเอง ผลที่เกิดขึ้นจาก การปฏิสัมพันธ์กันของตัวละครผู้หญิงจะนำไปสู่การสร้างอำนาจในการต่อรองกับอำนาจต่างๆ เนื่องจากผู้ที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนหรือเล่าเรื่องจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มาก่อน ประสบการณ์ เหล่านั้นอาจจะเกิดกับผู้สอนหรือผู้เล่าโดยตรง หรืออาจจะได้รับการอบรมสั่งสอนหรือการบอกเล่า มาอีกทอดหนึ่งก็ได้ เมื่อตัวละครผู้หญิงผ่านการเรียนรู้ในเรื่องการสร้างวิถีที่จะนำมาต่อรองกับ อำนาจแบบต่างๆแล้ว ตัวละครเหล่านี้จะเกิดสำนึกร่วมของความเป็นพวกเดียวกัน การสร้างพลัง อำนาจเพื่อต่อรองกับอำนาจต่าง ๆ เหล่านี้อย่างไร้ขีดจำกัด

ในนวนิยายเรื่อง *The Bondmaid* เราจะเห็นการสร้างอำนาจในการต่อรองเกิดขึ้นในชุมชน ของผู้หญิงได้อย่างชัดเจน ในหมู่สาวใช้ด้วยกันเองโดยปกติผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะให้ความเคารพต่อ ผู้ที่มีอายุมากกว่าตนเอง การแสดงออกในเรื่องของความเคารพนี้เกิดจากหลักปฏิบัติในวัฒนธรรม จีนดั้งเดิม สาวใช้ที่มีอายุมากกว่าจะเล่าเรื่องราวที่เป็นความลับเกี่ยวกับนายจ้างให้พวกสาวใช้รุ่นหลัง ฟัง ความลับของนายจ้างที่ถูกปกปิด มักจะหนีไม่พ้นเรื่องของการล่วงละเมิดทางเพศแก่บรรดาสาว ใช้ทั้งหลาย การเล่าเรื่องของนายจ้างที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นเพียงการเล่าเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน แต่สิ่งที่ตามมาก็คือตัวละครหญิงที่เป็นสาวใช้ได้รับรู้เรื่องราวของนายจ้างในด้านที่พวกเธอไม่เคย มองเห็นมาก่อน นอกจากนี้ในฐานะที่ผู้เล่าเป็นผู้อาวุโส ดังนั้นผู้เล่าอาจจะสั่งสอนหรือชี้แนะตัว ละครที่เป็นฝ่ายรับฟังไปในเวลาเดียวกันก็ได้ หรืออาจจะสั่งสอนหลังจากที่ผู้ฟังได้รับประสบการณ์ อันเลวร้ายในการถูกล่วงละเมิดทางเพศจากนายจ้างมาแล้ว อย่างไรก็ตาม การเล่าเรื่องอาจจะมีขึ้นใน ขณะที่ทำงานบ้านร่วมกัน หรือเล่าหลังจากที่เสร็จสิ้นภาระงานในแต่ละวันแล้ว โดยพวกสาวใช้ อาจจะนั่งจับกลุ่มพูดคุยกัน หรือตั้งใจเล่าให้อีกฝ่ายหนึ่งฟังโดยเฉพาะเพื่อปรับทุกข์หรือตักเตือนก็ได้

จากนวนิยายเรื่องนี้ซุ้มักจะเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสาวผีที่ตกเป็นเหยื่อของนายจ้างให้แก่หานฟัง จุดมุ่งหมายในการเล่าของเธอก็คือ เธอต้องการชี้ให้เห็นว่าในสายตาของนายจ้าง สาวใช้เป็นเพียงเหยื่อหรือวัตถุทางเพศของนายจ้างเท่านั้น ทรายโคที่ยังคงมีสภาพเป็นสาวใช้ทรายนั่นก็ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่กับการถูกล่วงละเมิดทางเพศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อไรก็ตามที่สาวใช้ผู้นั้นหมดคุณค่าหรือไร้ประโยชน์แล้ว เธอก็จะถูกเขี่ยทิ้งทันที เรื่องเล่าของซุเป็นอุทาหรณ์สอนใจหานให้รู้จักระมัดระวังและป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากการตกเป็นเหยื่อของผู้ชาย ซุเปรียบเสมือนญาติผู้ใหญ่ของหานเพราะเธอคอยห่วงใยหานอยู่เสมอ ในวัยเด็กเมื่อหานเกิดอาการเจ็บป่วย เธอก็นำยามาให้หานกินเพื่อรักษาโรคให้หายขาด นานมีโอกาสเรียนรู้กลวิธีในการตอบโต้อำนาจของผู้ชายจากซุ แต่เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือโดยบังเอิญ เนื่องจากซุตอบโต้อำนาจของปู่ทวดอย่างเงิบๆและเป็นความลับ การถ่ายทอดเรื่องราวสู่กันฟัง การอบรมสั่งสอน หรือการปรับทุกข์ระหว่างสาวใช้ด้วยกันเองเป็นการสร้างวัฒนธรรมชุมชนอย่างหนึ่ง อย่างน้อยที่สุดการเรียนรู้เรื่องการสร้างอำนาจของผู้หญิงจากซุของหานก่อให้เกิดการขยายตัวของวัฒนธรรมชุมชน นานทำการผลิตซ้ำเรื่องการต่อรองอำนาจกับนายจ้างและพระสงฆ์ต่อจากซุผู้เป็นต้นแบบของเธอ

ซุเล่าเรื่องราวที่ตนเองเรียกว่านิทานให้หานฟัง เรื่องเล่าของเธอเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับสถานภาพที่ต่ำต้อยของสาวใช้ ความไร้เกียรติและศักดิ์ศรีของสาวใช้ทำให้พวกเธอต้องกลายเป็นเหยื่อของนายจ้าง

*"It was a tale no different from the many that must have been told and re-told by bondmaids in the sad twilight of their years : a young innocent girl forced upon the bed of an old lecher who made her do what he could not or would not ask..., when she was of no more use to him, cast off on her own in an inhospitable world."*⁴⁰

จะเห็นได้ว่า สาวใช้ที่บริสุทธิ์ต้องสูญเสียพรหมจรรย์ของตนเองให้แก่นายจ้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ พวกเธอมีทรายโคอยู่บนเรือนร้างไปตลอดชีวิต และต้องจมอยู่กับความโศกเศร้าอย่างไม่มีวันลบเลือนได้

ทุกครั้งที่มีโอกาสอยู่กับหานตามลำพังซุมักจะถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆภายในตระกูลวุให้หานฟัง ความจริงใจที่เธอมีให้แก่หาน รวมทั้งความอาวุโสที่มาจากวัยของเธอ ตลอดจนการอาศัยอยู่

⁴⁰ Catherin Lim, *The Bondmaid*, p. 182.

ในตระกูลมาเป็นเวลานาน ทำให้ห่านไว้วางใจชู เจ้าเรื่องเกี่ยวกับคำพูดของห่านที่ปฏิเสธที่จะรับโซอินเป็นแม่บุญธรรมว่าคำพูดนี้ไม่เคยลืมเลือนไปจากใจของโซอินเลย เราจะเห็นว่า ชูพยายามที่จะตอกย้ำให้ห่านไม่ลืมคำพูดของเธอที่ไปทิ่มแทงจิตใจของโซอินอยู่เสมอ *"You really made her cry. I've never seen her cry like this before."*⁴¹ จะเห็นได้ว่า การที่ชูรื้อฟื้นเรื่องราวเก่าๆเกี่ยวกับคำพูดของห่านที่มีผลต่อจิตใจของโซอินเป็นเพราะชูกำลังเตือนห่านให้ระมัดระวังโซอินเอาไว้ เนื่องจากความฝังใจในคำพูดของห่านทำให้โซอินผูกใจเจ็บมาโดยตลอด และกลายเป็นความอาฆาตพยาบาทห่านเสมอมา อย่างไรก็ตาม คำเตือนของชูถือว่าเป็นประโยชน์ในการสร้างกำลังใจให้เธอเป็นคนเข้มแข็งขึ้น เพราะมันทำให้เธอรู้ว่า อย่างน้อยเธอก็สามารถทำให้โซอินเกิดความเจ็บปวดในใจจากคำพูดของเธอ ดังนั้นเธอจึงรู้สึกสาแก่ใจทุกครั้งที่มีคนถึงคำพูดของเธอที่พูดกับโซอิน

ในหมู่ผู้หญิงด้วยกันการร่วมแบ่งปันความทุกข์ของเพื่อนถือว่าเป็นการช่วยให้ผู้ที่เป็นทุกข์รู้สึกผ่อนคลายความทุกข์ลง และถือเป็นการสร้างกำลังใจให้กลับคืนมาใหม่หลังจากที่สูญหายไปกับความทุกข์นั้น เพราะคู่ปรับทุกข์จะปลอบโยนให้กำลังใจแก่ผู้ที่ตกอยู่ในความทุกข์ ดังเช่น ห่านที่ปลอบโยน วิน-อิน-เดอะ-เฮด ในเวลาที่เธอตกเป็นเหยื่อของโพธ โอลเดอร์ บราเธอร์ หลังจากที่วิน-อิน-เดอะ-เฮดรู้ว่าห่านรู้เรื่องราวของเธอในเรื่องการตกเป็นเหยื่อของโพธ โอลเดอร์ บราเธอร์ เธอก็ระบายความทุกข์ในใจให้ห่านรับฟังว่า ถึงแม้ว่าเธอจะไม่เต็มใจให้เขาล่วงละเมิดทางเพศ แต่สถานภาพของสาวใช้ทำให้เธอไม่สามารถปฏิเสธเขาได้ ปัญหาที่สำคัญในเวลานี้คือเธอกำลังตั้งครรภ์ ดังนั้นเธอจึงหาทางทำแท้งเพื่อตัดปัญหาที่จะเกิดขึ้น จะเห็นได้ว่า ห่านกลายมาเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ของเธอ ห่านจึงช่วยเหลือวิน-อิน-เดอะ-เฮดด้วยการให้กำลังใจแก่เธอ ซึ่งเป็นสิ่งที่เพื่อนอย่างวิน-อิน-เดอะ-เฮดต้องการในเวลานี้ และความจริงใจของห่านที่มีต่อเธอทำให้บุคคลทั้งสองกลายเป็นเพื่อนสนิทของกันและกัน

เปเป็คือเหยื่อรายต่อไปของพระสงฆ์ หลังจากที่โปโป้แต่งงานไปแล้วน้องสาวของเธอคือ เปเป็ก็เข้ามาทำหน้าที่ต่อจากโปโป้ในบ้านตระกูลดู เปเป็ต้องยอมตกเป็นเหยื่อของพระรูปนี้ เหมือนกับพี่สาวของเธอ เธอเกิดความรู้สึกกลัว ตื่นเต้นและเสียใจที่ตนเองไม่สามารถขัดขืนต่ออำนาจของพระได้ เมื่อห่านรู้เรื่องที่เกิดขึ้น เธอก็ปลอบขวัญเปเป็ พร้อมทั้งแนะนำกลวิธีในการตอบโต้กับอำนาจของพระรูปนี้ ทั้งสองกระซิบต่อกันเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนที่จะตอบโต้ในครั้งต่อไป ครั้นเมื่อโอกาสมาถึงเปเป็ก็ลงมือทันที ถึงแม้ว่าเธอจะไม่กล้าสักเท่าไรนัก แต่ก็ยอมทำตามคำสอนของห่าน เมื่อพระรูปเดิมสั่งให้เปเป็เข้ามาใกล้เขา เขาก็เริ่มลงมือลวนลามเธอ ในคราวนี้เขาต้องตกตะลึงกับเหตุการณ์ที่ตนเองไม่คาดคิด เนื่องจากเปเป็ใช้อุจจาระของนกขโมยไปบนเรือนร่างของ

⁴¹ Ibid., p.135.

ตนเอง เมื่อพระสงฆ์สัมผัสกับอุจจาระของนก เขารู้สึกขยะแขยงและหยุดการล้วงละเมิดทางเพศต่อเปเป่ทันที จะเห็นได้ว่า ความห่วงใยต่อกันในหมู่ผู้หญิงนำไปสู่การสั่งสอนและชี้แนะวิธีในการตอบโต้และต่อรองกับอำนาจของพระสงฆ์ ในขณะที่พระสงฆ์ใช้อำนาจของตนเองล้วงละเมิดทางเพศต่อเปเป่อย่างเงียบๆ เธอก็ตอบโต้เขาด้วยวิธีการที่แยบยลอย่างเงียบๆ ด้วยเช่นกัน ทั้งพระสงฆ์และเปเป่ต่างก็ไม่สามารถใช้อำนาจของตนเองได้อย่างเปิดเผย เนื่องจากสถานภาพทางด้านชนชั้นในสังคมเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมของพวกเขานั่นเอง ถ้าหากพระทำการล้วงละเมิดทางเพศต่อเปเป่อย่างเปิดเผย เขาก็จะไม่ได้ได้รับความศรัทธาจากคนในสังคมอีกต่อไป ดังนั้นอำนาจที่มีอยู่ก็จะหมดไปสำหรับเปเป่เป็นการตอบโต้กับอำนาจของพระสงฆ์อย่างเปิดเผยจะทำให้เธอได้รับความเคียดแค้นและถูกลงโทษจากนายจ้าง

หานพยายามซักไซ้เรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเปเป่ เมื่อเปเป่เล่าให้เธอฟังว่าตนเองถูกพระสงฆ์ล้วงละเมิดทางเพศ เธอก็แนะวิธีในการต่อรองกับอำนาจของพระสงฆ์ให้แก่เปเป่

“Han said, “Why are you crying? Is something the matter?” and the girl immediately broke into a sobbing.

“Don’t cry,” said Han and the girl moved to her mattress for solace. They whispered together in the darkness and gradually the girl’s sobs subsided.”⁴²

คำสอนของหานเป็นประโยชน์สำหรับเปเป่อย่างมาก ในเวลาต่อมาเมื่อตนเองต้องเข้าไปรับใช้พระสงฆ์ในห้องรับรองแขก เธอก็ปฏิบัติตามคำแนะนำของหาน

ในนวนิยายเรื่อง *Woman at Point Zero* เราจะเห็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เล่าเรื่องคือ เฟอคอส โดยอาศัยเอ็ด ชัคดาวิเป็นสื่อกลางในการเล่าเรื่องของเธอก่อนที่เธอจะถูกนำตัวไปประหารชีวิต เฟอคอสเล่าถึงเรื่องราวชีวิตของตัวเองเริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งเวลาปัจจุบันที่ปรากฏในเรื่อง ซึ่งก็คือเวลาที่เธอกำลังถ่ายทอดเรื่องราวของตนเองแก่เอ็ด ชัคดาวินั่นเอง จากการเล่าเรื่องในมุมมองของตนเองทำให้ผู้อ่านมองเห็นอำนาจในการกดขี่ผู้หญิงแบบเบ็ดเสร็จที่เกิดจากการตีความในบัญญัติของศาสนาอิสลาม เพื่อเข้าข้างตนเองของผู้ชาย และการร่วมมือกับตะวันตกโดยอาศัยอำนาจของตนเอง เพื่อทำการกดขี่ผู้หญิง ผู้ใช้อำนาจซึ่งเป็นผู้ชายปฏิเสธที่จะยอมรับว่า การให้

⁴² Ibid., p.269.

ความร่วมมือกับตะวันตกในเรื่องการส่งเสริมให้เฟอคอสขายเรือนร่างของตนเองให้กับพวก
ตะวันตกเป็นเรื่องของการละเมิดบัญญัติของศาสนา

เอ็ด ซัดคาวิ ช่วยให้เฟอคอสสมหวัง เรื่องราวของเธอได้รับการส่งผ่านไปสู่กลุ่มผู้หญิงใน
สังคม มุมมองของเฟอคอสผ่านกระบวนการทางชุดของคำพูด และไปสร้างพื้นที่ทางสังคมและ
วัฒนธรรมให้แก่ผู้หญิงจนเกิดอำนาจชุมชนของผู้หญิง มีการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิแห่งความเท่า
เทียมกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิงอย่างแท้จริง การมองเห็นคุณค่าของผู้หญิง และการตระหนักถึง
การกดขี่ทางเพศ

*“Firdaus is the story of a woman driven by despair to the darkest of
ends. This woman, despite her misery and despair, evoked in all those who, like
me, witnessed the final moments of life, a need to challenge and to overcome
those forces that deprive human beings of their right to live, to love and to real
freedom.”⁴³*

ผู้ที่รับรู้เรื่องราวของเฟอคอสจะเป็นพยานสำคัญที่จะช่วยยืนยันความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม
ความจริงดังกล่าวเป็นความจริงที่ไม่มีใครหลบเลี่ยงหรือปฏิเสธได้ การตีแผ่ความจริงสามารถ
ทำให้เฟอคอสกลายเป็นผู้ชนะที่แท้จริง ถึงแม้ว่าชะตาชีวิตของเฟอคอสจะพบแต่ความโชคร้าย
เนื่องจากถูกล่วงละเมิดทางเพศมาโดยตลอด แต่เธอก็ยังเป็นคน โชคดีอยู่บ้างที่มีเพื่อนเป็นผู้คอยเอา
ใจใส่เธอ ในระหว่างที่เธอตัดสินใจไปทำงานเป็นพนักงานบริษัท เธอตกหลุมรักกับผู้ชายคนหนึ่ง
เขามีชื่อว่า อิบราฮิม ชายผู้นี้เป็นพนักงานในบริษัทแห่งเดียวกันกับที่เฟอคอสทำงานอยู่ เขาแสดง
ท่าทีรักใคร่เธออย่างจริงจัง พฤติกรรมของเขาทำให้เฟอคอสปักใจเชื่อว่าเขารักเธออย่างแท้จริง วัน
หนึ่งเพื่อนหญิงที่สำนักงานเข้ามาทักทายเธอด้วยคำพูดที่แปลกหู เพื่อนหญิงของเธอกล่าวว่าเฟ
อคอสเป็นคนที่น่าสงสาร น้ำเสียงของผู้หญิงคนนี้ฟังดูราวกับว่ามีความเศร้าซ่อนอยู่ภายใน หลังจาก
ที่บุคคลทั้งสองพูดคุยกันสักครู่หนึ่ง เพื่อนหญิงของเธอก็บอกความจริงให้เธอรู้ว่าอิบราฮิมแอบหมั้น
หมายกับลูกสาวประธานบริษัท จุดประสงค์ในการหมั้นนั้นก็คือ เขาต้องการเลื่อนฐานะของตนเองขึ้น
ไปอยู่ในชนชั้นที่สูงกว่า เพื่อว่าตนเองจะได้มีเกียรติและศักดิ์ศรีในสังคม รวมทั้งได้รับผลประโยชน์
อื่นๆที่จะตามมา เมื่อเฟอคอสได้ยินคำพูดของเพื่อน เธอรู้สึกผิดหวัง โศกเศร้า และสิ้นหวังในชีวิต
เธอตกใจมากจนทำอะไรแทบไม่ถูก อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า เพื่อนของเฟอคอสแสดงความ
จริงใจออกมาเพื่อต้องการที่จะช่วยเหลือเฟอคอสให้รู้เท่าทันอิบราฮิม และจะได้ไม่ถูกหลอกอีก

⁴³ Nawal El Saadawi, *Woman at Point Zero*, p. iii.

ต่อไป นอกจากความจริงใจแล้วเพื่อนของเธอยังรู้สึกเห็นอกเห็นใจเธอกอีกด้วย คำพูดของเพื่อนเป็นเครื่องเตือนสติและสอนให้เฟอคอสตระหนักว่า ผู้ชายอย่างอิบราฮิมก็เหมือนกับผู้ชายคนอื่นๆ ที่มองเห็นเธอเป็นเพียงของเล่น เป็นเหยื่อหรือเป็นวัตถุทางเพศเท่านั้น หลังจากที่เธอพบกับความผิดหวังในความรักกับอิบราฮิม เธอก็ตั้งปณิธานว่าแต่ต่อไปเธอจะหันหลังให้กับความรักตลอดไป

เพื่อนหญิงของเฟอคอสบอกให้เฟอคอสรู้ว่า อิบราฮิมมันหมายถึงผู้หญิงคนอื่นไปแล้ว การหมั้นในครั้งนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานเรื่องผลประโยชน์ส่วนตัวที่จะเกิดแก่อิบราฮิมในภายหน้า

“He got engaged to the chairman’s daughter yesterday. He’s a clever lad, and deserves whatever good fortune may come to him. He has a bright future to look forward to, and will rise quickly in the company.”⁴⁴

คำพูดของเพื่อนหญิงกลายเป็นเครื่องสอนใจให้เฟอคอสสร้างตัวตนขึ้นมาใหม่จนกลายเป็นผู้หญิงที่เข้มแข็ง ในเวลาต่อมาเธอจึงหันกลับมาใช้ชีวิตอาชีพโสเภณีตามเดิม เมื่อเธอมีโอกาสพบอิบราฮิมเขาก็ขอร่วมหลับนอนกับเธอ ในคราวนี้เธอตัดสินใจเรียกร้องเงินค่าตอบแทนจากการขายบริการทางเพศจากเขา

ในนวนิยายเรื่อง *Nervous Conditions* จะเห็นได้ว่า เทมบูบอกเล่าเรื่องราวของตนเองแก่ผู้อ่านโดยอาศัยนวนิยายเป็นสื่อกลางเช่นเดียวกับเฟอคอส ต่างกันเพียงแต่เธอทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารด้วยตนเอง ในตอนเปิดเรื่องเธอบอกว่า น้ำลูเซีย แม่และป้าต่างพากันติดกัน ส่วนนยาซาก็พยายามค้นหาอิสรภาพให้แก่ตนเอง ส่วนในตอนจบเรื่องเธอได้กล่าวถึงบุคคลทั้งสี่อีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งกล่าวถึงกระบวนการในการหลีกเลี่ยงหนีจากระบอบปิตาธิปไตยที่เต็มไปด้วยความเจ็บปวดของเธอ การรับรู้เรื่องราวของเทมบูผ่านทางนวนิยาย เป็นหนทางหนึ่งของการสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรม ความทารุณโหดร้ายของเจ้าอาณานิคมและความเหลื่อมล้ำทางเพศที่มีอยู่ในสังคมแบบปิตาธิปไตย ได้ช่วยปลุกกระแสสำนึกในการตั้งเห็นคุณค่าแห่งความเท่าเทียมกันในเรื่องของความเป็นมนุษย์ให้แก่ผู้หญิง ผู้หญิงอย่างเทมบูเป็นผู้หญิงที่ฉลาด สามารถกระตุ้นเตือนตนเองอยู่ตลอดเวลาไม่ให้ตกเป็นทาสของตะวันตกและอำนาจของผู้ชาย เธอสามารถปรับเปลี่ยนตัวตนขึ้นมาใหม่โดยอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพาตนเองหลบหนีออกจากอำนาจทั้งสอง ถึงแม้ว่าเธอจะไม่สามารถหลุดพ้นจากอำนาจของตะวันตกและอำนาจของผู้ชาย แต่อย่างน้อยที่สุดเธอก็สามารถหาวิธีตอบโต้และต่อรองกับอำนาจเหล่านั้น การคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชนพื้นเมืองโซนาช่วยให้เธอ

⁴⁴Ibid., p. 83.

ไม่ถูกกลืนให้เป็นพวกตะวันตก ในเวลาเดียวกันก็ปฏิวัติวัฒนธรรมโซนาที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิง การบอกเล่ากลวิธีของเธอแก่ผู้อ่านตลอดจนความสำเร็จที่มาจากการเจรจาต่อรองกับอำนาจทั้งสอง ช่วยเสริมสร้างกำลังใจให้แก่กลุ่มผู้หญิงในสังคม อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเข้มแข็งในหมู่ผู้หญิงในการที่จะรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องสิทธิแห่งความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษยชาติระหว่างผู้ชายและผู้หญิง รวมทั้งการชี้ให้คนในสังคมและชุมชนมองเห็นศักดิ์ศรีและคุณค่าของผู้หญิง พลังอำนาจของชุมชนผู้หญิงโซนาเมื่อขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง อาจก่อให้เกิดขบวนการสังคม (Social Movement) ที่ประกอบไปด้วยกลุ่มผู้หญิงทั่วโลกที่มีอุดมการณ์อย่างเดียวกัน ในอันที่จะมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานและค่านิยมต่อไป

*"(...) Therefore I shall not apologise but begin by recalling the facts as I remember them that led up to my brother's death, the events that put me in a position to write this account. For though the event of my brother's passing and the events of my story cannot be separated, my story is not after all about death, but about my escape and Lucia's; about my mother's and Maiguru's entrapment; and about Nyasha's rebellion- Nyasha, far-minded and isolated, my uncle's daughter, whose rebellion may not in the end have been successful."*⁴⁵

แทมบูรู้อยู่ตลอดเวลาว่าแท้จริงแล้วแม่ของเธอไม่เคยชื่นชมบาบามูกูรูแม้แต่บ่อย ถึงแม้ว่าบาบามูกูรูจะมีบุญคุณต่อครอบครัวของเธอ แต่เขาก็เป็นคนที่พรากนฮาโมลูกชายคนเดียวของแม่ (ในตอนแรกของนวนิยาย เพราะในตอนท้ายแม่ก็ให้กำเนิดบุตรชายอีกคนหนึ่ง) ไปจากครอบครัว มีหน้าซ้ำหลังจากที่นฮาโมเสียชีวิต เขาก็พรากเธอไปจากแม่อีก ทั้งแม่และพ่อต่างคาดหวังว่านฮาโมจะมีอนาคตที่ดี แต่ท้ายที่สุดเขาก็กลับต้องตายในขณะที่อยู่ในความปกครองของลุง และตายโดยที่คนในครอบครัวของแทมบูไม่มีโอกาสได้รู้เห็น การตายของนฮาโมสร้างความโศกเศร้าให้แก่แม่อย่างมาก เมื่อบาบามูกูรูและครอบครัวของเขาไปเยี่ยมครอบครัวของแทมบูที่โสมสเตด แม่ก็บันดาลโทสะตำหนิทั้งบาบามูกูรูและไมกูรูในเรื่องที่พวกเขาเป็นผู้ที่พรากนฮาโมไปจากเธอและนำเขาไปสู่ความตาย เมื่อบาบามูกูรูเอ่ยปากที่จะพาแทมบูไปเรียนต่อ แม่ก็ทัดทานในเรื่องนี้ แต่เธอก็ไม่สามารถมีอำนาจที่จะห้ามปรามได้ แม่พยายามสอนไม่ให้แทมบูหลงใหลไปกับความสะดวกสบายในชีวิตเหมือนพวกบาบามูกูรู เธอสอนว่าคนพวกนี้ติดกับดักของตะวันตกและกลายเป็นพวกตะวันตกไปแล้ว เมื่อนฮาโมกลับมาบ้านเขาก็ติดนิสัยมาจากที่บ้านของบาบามูกูรู เขามักจะเอ่ยปากชื่นชมและพูด

⁴⁵ Ibid., p. 1.

ถึงความทันสมัยที่บ้านลุง และเขาเองก็ไม่ยอมพูดภาษาโซนาแต่กลับพูดภาษาอังกฤษกับคนในครอบครัว ตลอดทั้งเรื่องเราจะเห็นว่า แม่ของแถมบู่มักจะเตือนสติแถมบูอยู่เสมอไม่ให้ยอมตกเป็นทาสของตะวันตก แลมบูจคงจำคำสั่งสอนของแม่และนำมาเป็นเครื่องเตือนสติของตนเอง

สิ่งหนึ่งที่แม่่มักจะเตือนแถมบูเกี่ยวกับตะวันตกคือเรื่องภาษาอังกฤษ การใช้คำพูดที่เป็นภาษาอังกฤษและละเลยภาษาโซนา จะทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ของโซนาไปในไม่ช้า เหมือนอย่างบลูและคนอื่นๆ ในครอบครัวของเขากำลังเป็นอยู่

"It's the Englishness," she said. 'It'll kill them all if they aren't careful,' and she snorted. 'Look at them. That boy Chido can handly speak a word of his own mother's tongue, and you'll see, his children will be worse. Running around with that white one, isn't he, the missionary's daughter?'"⁴⁶

ชิโดผู้เป็นบุตรชายคนเดียวของบาบาบูเองเป็นบุคคลตัวอย่างที่แทบจะไม่สามารถพูดภาษาโซนาซึ่งเป็นภาษารากเหง้าของตนเองได้ ด้วยเหตุนี้เองแม่จึงเตือนให้แถมบูระวังตนเองไม่ให้ลุ่มหลงไปกับชาติตะวันตก

ตัวละครเอกในนวนิยายทั้งสามเรื่องคือ หานจาก *The Bondmaid* เฟอคอสจาก *Woman at Point Zero* และแถมบูจาก *Nervous Conditions* ต่างก็มีพัฒนาการของตนเองไปตามลำดับ เริ่มตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น จนกระทั่งก้าวสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการดำเนินเรื่องตามขนบของนวนิยายแนว Bildungsroman ตัวละครเอกทั้งสามถูกกำหนดเส้นทางชีวิตให้ต้องออกเดินทางมุ่งหน้าสู่โลกสาธารณะ เพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆ และเก็บเกี่ยวประสบการณ์ชีวิต อย่างไรก็ตาม ตัวละครเอกทั้งสามได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมกระแสหลัก ซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ความเป็นสากลในการดำรงอยู่ของระบอบปีตาธิปไตยสร้างความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นทางเพศ และชนชั้นทางสังคม ความคับข้องใจและความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นกับตัวละครเอกหญิง รวมทั้งตัวละครฝ่ายหญิงในนวนิยายทั้งสามเรื่องมาจากการถูกกดขี่ทางเพศ การตกเป็นเหยื่อหรือกลายเป็นเครื่องบำบัดความใคร่ การถูกคุกคามข่มขืน การถูกรังแกหรือเอาเปรียบจากคนต่างชนชั้น ตัวละครเอกหญิงและตัวละครฝ่ายหญิงพยายามหาทางปลดปล่อยหรืออ่อนคลายความรู้สึกเหล่านั้น โดยการเจรจาต่อรองกับอำนาจของผู้ชายในระบอบปีตาธิปไตย เพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากการถูกครอบงำด้วยอำนาจดังกล่าว นอกจากนี้สถานภาพของการตกอยู่ภายใต้การปกครองของตะวันตกก็มีผลต่อสภาพจิตใจของตัว

⁴⁶Tsitsi Dangarembga, *Nervous Conditions*, pp. 202-203.

ละครด้วยเช่นกัน ตัวละครเหล่านั้นต่างพยายามหากวิธีในการตอบโต้กับอำนาจของตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นการปฏิวัติวัฒนธรรม การปรับเปลี่ยนตัวตน การสร้างพื้นที่ในโลกสาธารณะ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการโดยอาศัยกลวิธีดังกล่าว เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และระดับชุมชนตามลำดับ อนึ่ง กลวิธีต่างๆที่ตัวละครฝ่ายหญิงนำมาใช้ เป็นผลมาจากการเรียนรู้และการปะทะสังสรรค์กัน ระหว่างตัวละครฝ่ายหญิงและตัวละครฝ่ายชาย และนำไปสู่กระบวนการสร้างตัวตนของผู้หญิง รวมทั้งแนวร่วมของกลุ่มผู้หญิงในชุมชนและสังคม